

Masteroppgave

Empowerment og helsefremmende arbeid

November 2021

Koronapandemiens påvirkning på studenter og ansatte ved høyere utdanning

Utfordringer knyttet til praksisstudier og digital undervisning

Kandidatnavn: Emilie Engan Bjørbu

Emnekode: MAPO5900

Antall studiepoeng: 60 stp.

Fakultet for helsevitenskap

OSLO METROPOLITAN UNIVERSITY
STORBYUNIVERSITETET

Forord

Denne masteroppgaven markerer slutten på en epoke i livet mitt, og slutten på studenttilværelsen. Det har vært syv lærerrike, givende og inspirerende år både i Lillehammer og i Oslo. Å skrive masteroppgave under en pandemi har til tider vært krevende, men jeg er stolt og ydmyk for at jeg har fått gjennomført prosjektet mitt tross for restriksjoner. Jeg vil gjerne takke alle studentene som har deltatt i denne studien, og som har ønsket å dele erfaringene sine med meg. Takk for at dere ville dele historiene deres med meg.

En spesiell takk rettes også til veilederne mine Gro Røkholt og Ragnhild Flittie Onstad. Takk for nyttig faglig input og godt samarbeid i denne prosessen. Helt til slutt vil jeg takke familie og venner som alltid heier på meg, og ikke minst kjæresten min – takk for at du er min evige støttespiller!

Emilie Engan Bjørbu

Oslo, november 2021

«Noen fullfører hele løpet med sine opp- og nedturer- og hvilken fantastisk, opplivende opplevelse det er, selv om det er aldri så trist at det er over» (Antonovsky, 1985).

Sammendrag – Forskningsartikkel og refleksjonsoppgave

Bakgrunn: Masteroppgaven undersøker hvordan koronapandemien har påvirket kvaliteten på praksisstudiene og undervisning i høyere utdanning det siste året.

Hensikt: *Forskningsartikkelens* hensikt er å undersøke hvilke erfaringer bachelorstudenter på helse- og sosialfag har med kvalitet i praksisstudier under koronapandemien.

Refleksjonsoppgavens hensikt er å undersøke hvilke erfaringer studenter og ansatte har med digital undervisning under koronapandemien.

Teoretisk forankring: Den teoretiske forankringen i både *forskningsartikkelen* og *refleksjonsoppgaven* er teori om Empowerment, mestring og sosiokulturell læring.

Metode: *Forskningsartikkelen* er basert på en kvalitativ studie med digitale intervjuer. Analysemetoden er inspirert av Malteruds systematiske tekstkondensering. *Refleksjonsoppgaven* er basert på en litteraturstudie.

Resultater: *Forskningsartikkelens* analyse resulterte i tre hovedtemaer: utydelige forutsetninger for praksisstudier i koronapandemien, varierende veiledning og oppfølging og varierende oppnåelse av læringsutbytte.

Refleksjonsoppgavens analyse resulterte i tre temaer: studentenes erfaringer med bruk av Zoom, ansattes erfaringer med bruk av Zoom, utfordringer og muligheter med digital undervisning.

Konklusjon: Funnene fra *forskningsartikkelen* tyder på at koronapandemien har hatt merkbare konsekvenser for studentenes praksisstudier. Studentenes erfaringer synliggjør allerede eksisterende utfordringer ved praksisstudiene som ansvarsfordeling, oppfølging og øvelse på praksisnære situasjoner. Til tross for utfordringene virker studentene å være relativt fornøyde med praksisstudiene og tar med seg nyttig lærdom fra en tid med pandemi. *Refleksjonsnotatet* belyser muligheter og begrensinger med bruk av digitale verktøy som Zoom i undervisningssammenheng. Erfaringene til studentene og de ansatte varierer, men de enes hovedsakelig om at digital undervisning kan være et godt supplement til tradisjonell undervisning.

Nøkkelbegreper forskningsartikkel: praksisstudier, Covid—19, helse- og sosialfaglige profesjoner, digital undervisning

Nøkkelbegreper refleksjonsoppgave: Covid- 19, digital undervisning, Zoom, digitale forskningsintervjuer

Abstract – Article and reflection essay

Background: The background of this master's thesis is the ongoing Covid- 19 pandemic, and its effect on education and clinical practice.

Aim: The aim of the *article* was to explore students experiences with clinical placement, during the Covid-19 pandemic. In the *reflection essay* the aim was to explore students and faculty members experiences with the use of technological tools in education.

Theory: The *article* and the *reflection essay* are based on empowerment theory and social learning theory.

Methods: The *article* has a qualitative design with digital interviews. The *essay* is a literature study.

Findings: The analysis of the *article* resulted in three major themes: unclear guidelines, lack of guidance and student counseling and variations in learning outcomes. The analysis of the *reflection* paper outlined three different themes: Students experiences with the use of zoom, teaching Staff experiences with the use of Zoom as well as challenges and opportunities pertaining to usage of digital educational tools.

Conclusion: This article indicates that the Covid-19 pandemic affected the quality of the clinical placement for the students in a noticeable way. The student`s experiences shed a light on the already existing challenges posed by traditionally conducted clinical placement, such as clearly defined responsibilities, follow-up and enough training in sufficiently similar situations to those encountered in their future occupation. Despite these challenges, the students seem quite satisfied with their clinical placement overall, learning valuable lessons from the specific circumstances caused by the pandemic.

The *reflection essay* details the opportunities and limitations of digital tools, such as Zoom, and their usage in educational context. Experiences made by students and employees at university level varies greatly. However, the consensus shared between them is that digital educational tools might be beneficial, if used in tandem with traditional face-to-face education.

Key words article: clinical placement, Covid-19, health care professions, digital learning, Zoom

Key words reflection essay: Covid-19, digital learning, Zoom, digital interviews

Innholdsfortegnelse

- I. Forskningsartikkel**
- II. Refleksjonsoppgave**
- III. Felles vedlegg**

Vedlegg 1) Godkjenning NSD

Vedlegg 2) Zoom i forskningsintervjuer: Informasjons og samtykkeskriv

Vedlegg 3) Semistrukturert Intervjuguide

Vedlegg 4) Forfatterinstruks (NTH)

Vedlegg 5) Artikkelmal (NTH)

Vedlegg 6) Godkjenning av sammendrag

Vedlegg 7) Deltakelse masterseminar

Vedlegg 8) ROS-analyse

Studenterfaringer med kvalitet i praksisstudier under koronapandemien – en kvalitativ studie

Emilie Engan Bjørbu

Emilie Engan Bjørbu, OsloMet – Storbyuniversitetet

Sammendrag

Hensikten med denne studien er å undersøke hvilke erfaringer studenter på helse- og sosialfaglige bachelorutdanninger har med kvalitet i praksisstudier under koronapandemien. Studien har en kvalitativ tilnærming med et eksplorativt design. Totalt åtte studenter delte sine erfaringer gjennom digitale intervjuer. Funnene tyder på at koronapandemien har hatt merkbare konsekvenser for studentenes praksisstudier. Studentenes erfaringer synliggjør allerede eksisterende utfordringer ved praksisstudiene som ansvarsfordeling, oppfølging og øvelse på praksisnære situasjoner. Til tross for utfordringene virker studentene å være relativt fornøyde med praksisstudiene og tar med seg nyttig lærdom fra en tid med pandemi.

Nøkkelord

Praksisstudier, helse- og sosialfaglige profesjoner, Covid-19, digitale intervjuer

Vitenskapelig artikkel

Antall ord: 4856

<https://doi.org/10.7557>

© Forfattere(n). Denne artikkelen er lisensiert under en

Introduksjon og bakgrunn

Fra 12. mars 2020 til høsten 2021 la koronapandemien betydelige begrensninger på aktiviteten ved landets universiteter og høyskoler (Solberg et al., 2021). For å begrense spredningen av koronasmitte innførte Regjeringen *de mest inngripende tiltakene i fredstid*, som innebar blant annet fysisk nedstenging av høyere utdanningsinstitusjoner (Statsministerens kontor, 2020). Utbruddet av koronapandemien gjorde det utfordrende for en del studenter å gjennomføre praksisstudiene sine som planlagt (Kunnskapsdepartementet, 2020b). I mars 2020 innførte Regjeringen «*Midlertidig forskrift om gjennomføring av utdanninger regulert av rammeplan mv. i forbindelse med utbruddet av Covid-19*». Den midlertidige forskriften ga universitetene og høyskolene fleksibilitet til å finne gode løsninger for gjennomføring av undervisning og praksis. Hensikten var å sikre at flest mulig studenter fullførte studiet til normalt tid (Kunnskapsdepartementet, 2020a). Dette resulterte i alternative praksisopplegg som bestod av kortere klinisk praksis, digital veiledning og digitale moduler (Bendixen et al., 2021; Melby, Thaulow, Lassemo & Ose, 2020).

Helse- og sosialfaglige profesjonsutdanninger kvalifiserer til en spesifikk yrkesutøvelse (Christiansen, 2019). En sentral del av studieløpet til helse- og sosialfaglige profesjonsutdanninger er praksisstudier. «Formålet med praksisstudier er å styrke studentenes kunnskap om arbeidsfeltet og trene på reelle arbeidssituasjoner, og derigjennom forberede dem mest mulig for yrket» (Kunnskapsdepartementet, 2012, s. 73). Læringsutbyttebeskrivelser for helse- og sosialfaglige utdanninger skal være i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, og består av både teoretiske kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse det forventes at studentene tilegner seg i løpet av studiet (Christiansen, 2019; Kunnskapsdepartementet, 2017b). Et viktig mål med læringsutbyttebeskrivelser er at de skal stimulere til læringsaktiviteter og engasjement hos studentene.

Praksisstudier reguleres av *Forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialutdanninger*. Forskriften ble vedtatt i 2017 for å sikre et felles kunnskapsgrunnlag for alle helse- og sosialfaglige utdanninger. Formålet var å innlemme det profesjonsspesifikke med generell velferdsfaglig kompetanse for å bedre ruste fremtidige profesjonsutøvere til arbeidslivet og

håndtering av sammensatte sosiale- og helserelaterte utfordringer i samfunnet (Kunnskapsdepartementet, 2012). Praksisstudier forutsetter et gjensidig forpliktende samarbeid mellom universiteter, høyskoler og arbeidslivet (Kunnskapsdepartementet, 2017b). Samarbeidet er hjemlet i § 3. Praksisstudier i forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanninger (Kunnskapsdepartementet, 2017b). Videre fremgår det at utdanningsinstitusjonene har ansvar for å sørge for at praksisstedet kan tilby kompetente veiledere, og praksisstedet har ansvar for den daglige veiledningen og oppfølgingen av studentene. «De nye forskriftene skal sammen med nasjonale retningslinjer for den enkelte utdanning definere de nasjonale rammene for helse- og sosialfagutdanningene» (Berthling Herberg & Jóhannesdóttir, 2018, s. 23).

Å studere kvalitet i praksisstudier er komplekst (Andersen Helseth et al., 2019). Forskningen knyttes ofte til samspillet mellom utdanninger, arbeidslivet, praksisfeltet og forventninger fra myndighetenes side (Berthling Herberg & Jóhannesdóttir, 2018). En av de viktigste faktorene som nevnes for å sikre kvalitet i praksisstudier er veiledning og praksisveilederens rolle (Christiansen, 2019; Johannesen, Flittie Onstad & Tveiten, 2018; Tveiten, 2019b; Universitets- og høyskolerådet, 2016). Ifølge Tveiten og Bøge (2014) er veiledning en aktiv læringsform som kan bidra til igangsetting av empowermentprosesser hos studentene. Studier gjort på studentenes erfaringer med praksisstudier viser at refleksjon, samarbeid, omsorg, og faglig- og personlig utvikling var sentrale kvalitetsindikatorer (Johannesen et al., 2018).

Damsgaard (2019b) sin studie viser at studentenes studielivskvalitet avhenger av om de opplever struktur og sammenheng i utdanningen, om de mestrer ferdigheter i praksis, og om læringsaktivitetene åpner for dialog og refleksjon. Praksisveiledere beskriver veiledningen som en opplevelse av å stå i et spenningsfelt mellom studentenes forventninger og arbeidsplassens krav (Flittie Onstad et al., 2018). De vektlegger også utfordringer knyttet til planlegging og gjennomføringen av veiledningen, samt studentenes egen læring og kompetanse (Flittie Onstad et al., 2018; Haukland et al., 2018). Flere studier indikerer at kommunikasjon og samarbeid mellom utdanningsinstitusjonene og praksisstedene er en vedvarende utfordring ved kvaliteten på gjennomføringen av praksisstudier (Andersen Helseth et al., 2019; Haukland et al., 2018; Strand Finstad & Christiansen, 2019; Universitets- og høyskolerådet, 2016).

I forbindelse med koronapandemien har flere universiteter og høyskoler gjennomført undersøkelser som har kartlagt studentenes fysiske- og mentale helse. Flere studenter rapporterte om psykiske utfordringer, mangel på sosialt samvær og mangel på rutiner og struktur i studiehverdagen (OsloMet- Storbyuniversitetet, 2020; Studentskipnaden i Trondheim, 2020; Universitetet i Bergen, 2020). Solberg et al. (2021) har undersøkt håndteringen og konsekvenser av koronapandemien ved norske universiteter og høyskoler, og fant at arbeidshverdagen til både de ansatte og studentene var preget av hjemmekontor og digital undervisning.

Totalt sett er det foreløpig lite forskning på hvordan koronarestriksjoner har påvirket kvaliteten på praksisstudiene, og få kvalitative studier. Hensikten med denne studien er derfor å undersøke hvilke erfaringer studenter har med kvalitet i praksisstudier under koronapandemien. Studiens formål er at funnene kan bidra til økt bevissthet rundt koronapandemiens konsekvenser for studentene og praksisstudienes deres, samt gi innsikt i hvordan man kan håndtere lignende situasjoner i fremtiden.

På bakgrunn av dette er problemstillingen: *Hvilke erfaringer har studenter på helse- og sosialfaglige bachelorutdanninger med kvalitet i praksisstudier under koronapandemien?*

Metode

Design

Studien har et kvalitativt eksplorativt forskningsdesign, med kvalitative intervjuer som datainnsamlingsmetode. Ifølge Kvale og Brinkmann (2018) er et mål med kvalitative intervjuer å få frem betydningen av folks erfaringer gjennom deres opplevelser av verden. Metoden er egnet for å få innsikt i studentenes erfaringer med praksisstudier.

Utvalg

Utvalget i studien består av studenter fra helse- og sosialfaglige bachelorutdanninger fra ulike universiteter og høyskoler i Norge. Informasjon om studien ble sendt til utvalgte universiteter og høyskoler. I tillegg ble snøballmetoden benyttet ved at forsker tok kontakt med bekjente innenfor fagfeltet, og etterspurte aktuelle personer som kunne kontaktes (Johannesen, Tuftes & Christoffersen, 2016). Inklusjonskriteriene var studenter på helse- og sosialfaglige bachelorutdanninger som enten hadde påbegynt praksisstudiene sine eller skulle begynne

praksisstudiene våren 2020. Eksklusjonskriteriene var studenter på andre bachelorutdanninger, og som hadde fullført praksisstudiene før våren 2020. Førstekontakten ble etablert ved at interesserte deltakere tok kontakt med forsker på e-post. Deretter ble detaljert informasjon om studien sendt på e-post, og tidspunkt for intervju avtalt. Det endelige utvalget består av åtte studenter, der tre er sosionomstudenter, tre vernepleierstudenter, en barnevernspedagogstudent og en sykepleierstudent. Begge kjønn er representert.

Datainnsamling

Perioden for datainnsamling var preget av strenge koronarestriksjoner. Planen om å gjennomføre fysiske intervjuer ble derfor erstattet med digitale intervjuer på Zoom. Totalt åtte intervjuer ble gjennomført i perioden februar-april 2021. Hvert intervju hadde en varighet på ca. 60-90 min. Intervjuene hadde en innledningsdel hvor forsker presenterte seg selv, samt studiens problemstilling og hensikt. Forsker forklarte eksplisitt at intervjuets hovedfokus var studentenes erfaringer, og vektla at det skulle være et trygt rom for samtale. I avslutningsfasen av intervjuet var det åpent for tilbakemelding til forsker og studentenes egne refleksjoner rundt deltakelse i studien. Dette kan anses som en form for brukermedvirkning, ved at forsker inviterer deltaker til å dele sine egne erfaringer og reflektere sammen med forsker (Tveiten, 2019a). Videoopptak i Zoom ble tatt etter samtykke fra studentene. Videofilen ble lagret på kryptert minnepenn, deretter ble lydfilen skilt fra videofilen, og videofilen slettet. Kun lydfilen ble brukt i det videre arbeidet. Lydfilene ble transkribert og anonymisert fortløpende etter hvert intervju, og deretter slettet.

Det ble utformet en tematisk intervjuguide som bestod av temaene: praksisstudier under koronapandemien, samarbeid med studiested og/eller praksissted og kvalitet i praksisstudier. Intervjuguiden ble testet ut i et pilotintervju med to studenter. Erfaringene fra pilotintervjuet førte til endringer i rekkefølgen på spørsmålene, samt justering i noen av oppfølgingsspørsmålene.

Dataanalyse

Analysen er inspirert av Malterud (2017) sin tilnærming for systematisk tekstkondensering. Analysen bestod av følgende fire trinn: 1) få et helhetsinntrykk, 2) identifisere meningsbærende enheter, 3) abstrahere innholdet i de enkelte meningsbærende enhetene, 4) sammenfatte

betydningen (Malterud, 2017). Analysens første trinn bestod av naiv lesning av hele tekstmaterialet. Hensikten med dette er å skape et helhetsinntrykk, og legge egen forforståelse til side (Malterud, 2017). Foreløpige temaer ble notert. I andre trinn ble tekst som kunne anses som relevant for studiens problemstilling skilt ut, og meningsbærende enheter ble identifisert. Resten av tekstmaterialet ble foreløpig lagt til side. De meningsbærende enhetene ble systematisert og kodet. I trinn tre ble hver kodegruppe abstrahert i undertemaer. Det endelige resultatet består av fem undertemaer, og tre hovedtemaer. I analysens fjerde og siste trinn, ble funnene videre tolket i lys av eksisterende forskning og teori som presenteres under diskusjonskapittelet. Eksempel fra analyseprosessen er illustrert i tabell 1.

Tabell 1. Eksempel fra analyseprosessen

Trinn 2. Meningsbærende enheter	Trinn 3. Abstrahere	Trinn 4. Sammenfatning
<i>«Andre studenter med praksis i samme kommune som meg sa at de ikke hadde fått beskjed om å ta test, og de på praksisplassen min var usikker på om jeg egentlig trengte det»</i>	Ansvar for å skaffe praksissted og tolke smitteverntiltak	Utydelige forutsetninger for praksisstudier i koronapandemien

Forskningsetiske hensyn

Studien ble utformet og gjennomført i samsvar med Helsinki-deklarasjonen (World Medical Association, 2018). Studien er godkjent av NSD med prosjektnummer 971432. Informasjonsskriv om studien ble sendt til de aktuelle utdanningsinstitusjonene. Deltakerne fikk tilsendt skriftlig informasjons- og samtykkeskriv før intervjuene, samt brukerveiledning til Zoom. Elektronisk signert samtykkeskjema til opptak av lyd og bilde ble lagret på kryptert minnepenn. Intervjuene ble gjennomført i henhold til OsloMet sine rutiner for bruk av Zoom i forskningsintervjuer (OsloMet- Storbyuniversitetet, 2021). Studentene ble opplyst om frivillig

informert samtykke og deres mulighet til å trekke seg fra studien når som helst i forskningsprosessen. Ved intervjuets oppstart ble det gjort klart at forskeren har taushetsplikt og at datamaterialet ville anonymiseres. Data ble lagret på kryptert minnepenn og oppbevart i et låst skap som kun forsker hadde tilgang til. I transkripsjonsprosessen ble deltakerne anonymisert slik at ingen personidentifiserende data framkom.

Funn

Dataanalysen resulterte i tre hovedtemaer: utydelige forutsetninger for praksisstudier i koronapandemien, varierende oppfølging og veiledning av studentene og varierende oppnåelse av læringsutbytte. Oversikt over undertemaer og hovedtemaer presenteres i tabell 2. Funnene blir presentert under hvert hovedtema med et utvalg sitater fra studentene.

Tabell 2. Oversikt over undertema og hovedtema

Undertema	Hovedtema
Ansvar for å skaffe praksissted og tolke smitteverntiltak Utydelig studentrolle	Utydelige forutsetninger for praksisstudier i koronapandemien
Studiehverdag preget av digital veiledning og oppfølging	Variierende veiledning og oppfølging av studentene
Mindre yrkesspesifikk- og praktisk læring Begrensede muligheter til å utvikle relasjoner med brukere og kollegaer	Variierende oppnåelse av læringsutbytte

Utydelige forutsetninger for praksisstudier i koronapandemien

Studentenes praksisstudier har vært preget av alternative praksisopplegg og koronarestriksjoner. Studentene opplevde å bli overlatt til seg selv for å finne praksissted, tolke smitteverntiltak og løse situasjonen ut ifra egne forutsetninger.

Ansvar for å skaffe praksissted og tolke smitteverntiltak

Flere av studentene fortalte at de som følge av koronarestriksjonene enten ble tatt ut av praksisstedet sitt eller fikk en alternativ praksisperiode. Den alternative praksisen innebar et krav om å jobbe minst 150 timer på en relevant arbeidsplass for å at praksisstudiene kunne godkjennes. Et fåtall av studentene fikk fortsette på sitt daværende praksissted. Resten av studentene erfarte at de fikk ansvar for å skaffe seg nytt praksissted på egenhånd. En student beskrev situasjonen slik: «*Vi har bare blitt hivd rundt og vi skal fikse de 150 timene selv, og vi skal fikse praksis, og vi skal fikse og leve og bo samtidig*» (S1).

Studentene savnet bedre kommunikasjon med studiestedene og tydeligere retningslinjer knyttet til smitteverntiltak. De fleste studentene måtte forholde seg til smitteverntiltak i praksis, men reglene og tiltakene var ulike. Noen av studentene fortalte at det var lav terskel for å være hjemme ved mistanke om koronasymptomer, og at studiestedet ga studentene forsikring om at ingen skulle få «koronarelatert fravær». En student fortalte hvordan hen og veileder ble overlatt til seg selv for å tolke smitteverntiltakene «*Andre studenter med praksis i samme kommune som meg sa at de ikke hadde fått beskjed om å ta test, og de på praksisplassen min var usikker på om jeg egentlig trengte det*» (S6). Til tross for at studentene savnet jevnligere dialog med studiestedene, hadde de forståelse for situasjonen og klandret ikke studiestedene eller kontaktlærerne.

Utydelig studentrolle

Flere studenter fortalte at de gjennomførte arbeidspraksis på egen arbeidsplass. Dette innebar at de var på jobb som en lønnet ansatt, men fikk det godkjent som praksisperiode. En student fortalte hvordan rollekonflikt kunne oppstå når kollegaene ikke klarte å skille mellom når hen var praksisstudent og vanlig ansatt. «*Det ble litt vanskelig når jeg egentlig skulle følge hen sykepleieren hele dagen, også spør folk meg om jeg kan bidra i stell eller gjøre arbeidsoppgaver jeg vanligvis gjør*» (S2). Ved å være i praksis på egen arbeidsplass ble studentene ansett som kollegaer, og fikk derfor ikke den tydelige «studentrollen» som de forventet å ha i løpet av praksisperioden. Flere studenter nevnte også at de var usikre på hvor mye ansvar og initiativ praksisstedet forventet at de skulle ta.

Variierende oppfølging og veiledning av studentene

Studentene hadde ulike erfaringer med veiledning og oppfølging underveis i praksisstudiene. Fysiske møter ble i stor grad erstattet med digitale møter.

Studiehverdag preget av digital veiledning og oppfølging

Studentene fortalte om en ny og digital studiehverdag. Fysiske veiledningstimer, forelesninger og samlinger ble erstattet med digitale møter over Zoom eller Teams. Mesteparten av oppfølgingen fra praksislærer fra studiestedene foregikk også digitalt. Grunnet smitteverntiltak hadde ikke praksislærer mulighet til å besøke studentene fysisk på deres praksissted. En student fortalte om en midtveis evaluering som ble gjennomført digitalt. *«Sånn som situasjonen er nå så får jo ikke veilederne ... eller lærerne fra skolene våre komme opp i avdelingen og ha samtaler med oss og veileder»* (S2). Studentene opplevde også ulik grad av veiledning. Noen studenter fortalte om godt og nyttig samarbeid med veileder, mens andre hadde ikke veileder å forholde seg til. En student fortalte om viktigheten av å ha veileder *«Veilederen kan fortelle meg hva jeg gjør bra, og hva jeg gjør dårlig. Med en veileder i praksis ville jeg antakelig hatt mer mulighet til å jobbe med vernepleiefaglige ting»* (S3). Alle studentene nevnte godt samarbeid med kontaktlærer og veileder som en viktig kvalitetsindikator for praksisstudiene.

Studentene påpekte utfordringer med bruk av digitale hjelpemidler, og understrekte behovet for fysisk møter ved studiestedene. Studiestedene var en viktig arena for faglige diskusjoner og sosiale sammenkomster. Det var også vanskelig å skille mellom skole og fritid, når de tilbragte mesteparten av dagen på studenthybelen. En student forklarte det slik: *«Tror det skyldes blant annet at jeg tilbringer såpass mye tid på rommet her, at jeg klarer ikke å omsette meg til en modus for læring og følge med. Det blir liksom, jeg er på rommet mitt, på en måte»*. Studentene fortalte at det var lettere å miste konsentrasjonen under digital forelesning, siden det var mindre interaksjon mellom studentene og foreleserne. Flere studenter nevnte også at kravet om å ha på webkamera bidro til et *«alle øyne på deg- fokus»* (S4), som medførte at færre studenter deltok aktivt i forelesninger og samlinger.

Variierende oppnåelse av læringsutbytte

Det opplevde læringsutbyttet varierte hos studentene. De fikk mindre erfaring med yrkesspesifikke- og praktiske øvelser, og muligheten for å skape relasjoner til brukere og kollegaer ble begrenset.

Mindre yrkesspesifikk- og praktisk læring

Som en konsekvens av stengte studiesteder og praksissteder mistet noen av studentene øvelse på yrkesspesifikke- og praktiske ferdigheter. En sykepleierstudent fortalte at de måtte øve på å sette venflon på en dukkearm, siden de ikke grunnet koronarestriksjoner hadde mulighet til å gjøre det på hverandre. En annen student savnet mer øvelse i atferdsanalyse og praktiske oppgaver sammen med brukerne. Hen uttrykte det slik: *«Jeg føler jeg er mindre rustet ... Til å gå ut og utøve mitt faglige skjønn, og på en måte faglige virke. Enn jeg antakeligvis ville vært om jeg hadde hatt praksis. Som den skulle vært, på en måte»* (S3). Flere studenter fortalte at de ikke fikk tilegnet seg tilstrekkelig med sosialfaglig kompetanse. En student sa hen ble sendt hjem fra praksisstedet før hen rakk å ha egne samtaler med brukeren, og ble frarøvet muligheten til å opptre selvstendig. En annen student som hadde hjemmekontor, fortalte at hen mistet muligheten til å være med veileder ute i felten, og observere sosialfaglig arbeid i praksis. Én av studentene fikk kun gjennomført én måned av praksisstudiene sine og ble sendt hjem, da praksisstedet ikke hadde ressurser til å følge opp studentene. Som kompensasjon fikk hen noen skriftlige oppgaver. *«Det var ikke noe som kunne leve opp til det jeg hadde gjort på praksisstedet. Så det var vel bare ti spørsmål. Det var ikke veldig gjennomtenkt, det skjedde bare på dagen ... og jeg visste at de oppgavene ikke kunne erstatte seks uker med praksis, så jeg visste at praksisperioden ikke ble godkjent»* (S4). I dette tilfellet ble ikke studentens praksisperiode godkjent. Studentene som startet sine praksisstudier høsten 2020 fortalte at læringsutbyttet var mindre påvirket av pandemien.

Begrensede muligheter til å utvikle relasjoner med brukere og kollegaer

Noen studenter fortalte om begrensede muligheter til å utvikle relasjoner med brukere og kollegaer. En vernepleierstudent fortalte om en opplevd avstand mellom hen og en blind bruker. Avstanden oppstod fordi studenten, grunnet smittevern hensyn ikke kunne være fysisk nær brukeren. Hen uttrykte det slik: *«Det eneste den personen hadde av informasjon fra meg, var jo en stemme. Hen kunne ikke se meg, ikke sant. Hen kunne ikke se noen. Følte det ble en sånn avstand der»* (S6). Studenten fortalte at dette bidro til at hen ble mer bevisst i kommunikasjonen med bruker. Hen ble opptatt av å oppmuntre og gi ros, slik at bruker skulle oppleve mestringsfølelse. Studenten fortalte det var ekstra viktig å gi positive tilbakemeldinger nå i en tid med pandemi. Flere studenter nevnte at fellesskapsfølelsen var viktig for trivselen deres

underveis i praksisstudiene. En student fortalte hvordan de ble ekskludert fra det sosiale fellesskapet av de ansatte på praksisstedet. «*Alle studentene måtte ned i kantinen å spise. Vi fikk ikke lov å spise oppe i avdelingen sammen med de andre ansatte. Og de, holdt jeg på å si. Skyldte på korona da. At man ikke kunne være mange samla*» (S2).

Diskusjon

Hensikten med denne studien er å undersøke studentenes erfaringer med kvalitet i praksisstudier under koronapandemien. Hovedfunnene viser at studentene har fått mye egenansvar, hatt lite kontakt med veileder, kontaktlærer og medstudenter og at det generelle læringsutbyttet har variert. I det følgende kapittelet drøftes studiens funn i lys av tidligere forskning og teori.

Studentene overlatt til seg selv

Studentene opplevde at forutsetningene for praksisstudiene var utydelige. Når praksissteder ble fysisk stengt som følge av koronarestriksjoner, ble mange av studentene sendt hjem uten videre oppfølging fra praksisstedet eller studiestedet. Dette satte studentene i en usikker situasjon, og de opplevde å måtte løse situasjonen på egenhånd. Flere studier understreker studentenes opplevelse av å stå i en situasjon preget av usikkerhet, frykt for smitte og dårlig kommunikasjon med studiested og praksissted (Kuliukas et al., 2021; Stensrud, Richardsen, Aars & Riiser, 2021). I studien til Stensrud et al. (2021) rapporterte fysioterapistudenter om dårligere helse og livskvalitet under pandemien, enn før pandemien. Studien indikerer også at de som var mest bekymret for koronasmitte hadde dårligere psykisk helse (Stensrud et al., 2021). Når studentene ikke fikk svar på hva som ville skje med praksisstudiene deres, ble de usikre og bekymret. Dette støttes i en studie gjort av Kuliukas et al. (2021), hvor studentene henvendte seg til medstudenter eller informasjon fra media når de opplevde å få ulike beskjeder fra universitetet og praksisstedet. Utdanningsinstitusjonene har det overordnede ansvaret for å følge opp studentene som er i praksis jf. Forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialutdanninger § 3, 2. setning (Kunnskapsdepartementet, 2017a). Studentene fortalte at kommunikasjonen med studiestedene var sporadisk, og kun et fåtall hadde kontakt med veilederne sine. Det tok også lang tid mellom oppdateringer fra studiestedet, og studentene opplevde ofte å få ulike beskjeder, noe som bidro til enda mer usikkerhet.

Imidlertid er det viktig å påpeke at koronapandemien påvirket universitets- og høyskole sektoren som helhet. Solberg et al. (2021) fremhever at det har vært utfordrende for utdanningsinstitusjonene å forholde seg til lokale forskrifter, og samtidig tolke smitteverntiltak opp mot egen institusjon. Situasjonen har ført til mye usikkerhet hos ansatte på studiestedene, og de føler valget har stått mellom å skape forutsigbarhet ved å stramme inn tiltakene, eller tåle uforutsigbarhet og lette opp tiltakene etter hvert (Solberg et al., 2021). De ansattes usikkerhet ser ut til å gjenspeiles i studentens ønske om en kontinuerlig dialog med studiestedene. Disse funnene kan tyde på at både studenter og ansatte har opplevd å være under ekstra press, og fått ekstra ansvar som en følge av koronapandemien. På den andre siden viser det hvordan studentene har mobilisert ressurser i seg selv og mestret situasjonen på egenhånd, noe som er etterlyst i tidligere studier hvor studentene ikke har tatt ansvar for egen prosess (Flittie Onstad et al., 2018; Hegerstrøm, 2019; Johannesen et al., 2018) Ekman, Fladeby, Johansen, Hardeland og Leonardsen (2019) påpeker at studentene har behov for en tydelig rolle- og forventningsavklaring i starten av praksisstudiene for at de skal føle seg komfortable i studentrollen. Funn i denne studien kan tyde på at slik rolle- og forventningsavklaring ikke ble gjennomført, da flere studenter opplevde rollekonflikt mellom student- og ansattrollen i praksis.

Digital veiledning og oppfølging

Studentene fortalte om en ny og digital studiehverdag bestående av digital veiledning og oppfølging. Koronarestriksjoner satte begrensninger for både besøk på praksisstedene og fysiske møter underveis i praksisstudiene. Andre studier på håndtering av praksisstudier under koronapandemien fremhever utfordringer knyttet til oppfølging, veiledning og vurdering av studentene (Bendixen et al., 2021; Melby et al., 2020; Solberg et al., 2021; Stensrud et al., 2021). Studentenes opplevelse av begrensninger ved den digitale oppfølgingen og veiledningen støtter dette. For det første opplevde studentene at kontakten mellom kontaktlærer og veileder ble mer sporadisk, og alle studentene hadde ikke egen veileder å forholde seg til. Studentene som hadde veileder, fortalte om gode samarbeid preget av omsorg og støtte. Relasjonen mellom student og veileder har vist seg å være en viktig forutsetning for studentenes trivsel og læring (Ekman et al., 2019; Haugan, Aigeltinger & Sørli, 2012; Johannesen et al., 2018). Praksisveileder har en viktig rolle, ved å sørge for at veiledningen de gir bidrar til studentenes læringsprosess, deres profesjonelle utvikling samt kritiske og etiske refleksjoner (Berthling Herberg & Jóhannesdóttir, 2018; Ekman et al., 2019; Tveiten, 2019b). Studentene som ikke

hadde veileder savnet noen å drøfte faglige problemstillinger med på praksisstedet, og noen som kunne gi tilbakemeldinger på arbeidet deres. På denne måten ble praksisveileder en viktig støttespiller for studentene underveis i deres praksisstudier.

Praksisveileders rolle og ansvar er svakt forankret i lovverket. Av høyskoleloven § 3-3 punkt 3, fremgår det at institusjonens styre fastsetter bestemmelser for praksis, herunder praksisveileders rolle og ansvar (Universitets- og høyskoleloven, 2005). Kravene som stilles til praksisveilederne vil derfor kunne variere mellom utdanningsinstitusjonene. Dette synes og gjenspeiles i funnene da erfaringene med praksisveileder varierer, og ikke alle studentene hadde praksisveileder å forholde seg til. I veilederen for praksisstudier ved Helse Sør-Øst står det at studenter som er i arbeidspraksis i helse- eller omsorgstjenestene ikke har krav på praksisveiledning utenom planlagt kollegaveiledning på praksisstedet. Med den begrunnelse at det fører til ekstra arbeidsbelastning for de ansatte, og det er økt press på tjenestene grunnet pandemien (Helse Sør-Øst, 2020). Det økte presset på helsetjenestene kombinert med tidspress, kan ha bidratt til en synliggjøring av allerede eksisterende utfordringer ved oppfølging av studenter i praksis, knyttet til mangel på tid, ressurser og planlegging (Uppsata et al., 2019; Flittie Onstad et al., 2018; Haugan et al., 2012; Kårstein & Caspersen, 2014; Universitets- og høyskolerådet, 2016).

For det andre uttrykte studentene behov for fysiske møter og fysisk undervisning. Tilnærmet all undervisning ble gjennomført på Zoom eller Teams, noe som medførte et savn av det sosiale fellesskapet på studiestedene blant studentene. Digital undervisning stimulerte ikke til aktiv deltakelse og flere mistet konsentrasjonen underveis. Ønsket om fysisk tilstedeværelse på studiestedene og fysisk undervisning underbygges av undersøkelser gjort av Solberg et al. (2021). Her fremkommer det at de fleste studentene savnet fysisk undervisning, da digital undervisning ikke fremmet like stor grad av aktiv deltakelse. Studentenes erfaringer med digital undervisning belyser et annet interessant fenomen – bruk av webkamera. Studentene mente det var uheldig å kreve at de skulle ha på webkamera, og mente det bidro til et «alle øyne på deg fokus». Dette bekrefter Van Wyk, Amponsah og Kolugu (2021) som fant at bruk av Zoom i undervisningssammenheng kunne oppleves som energikrevende og emosjonelt belastende for ansatte og studenter. På den annen side hevder Hansen (2020) at det blir vanskeligere å skape en relasjon til studentene når de ikke viser ansiktet sitt, og lærerne må forholde seg til en sort skjerm.

Studentenes læringsutbytte

Studentene knyttet læringsutbyttet sitt opp mot øvelse i yrkesspesifikke og praktiske arbeidsoppgaver. Alle studentene hadde forventninger om å utvikle seg faglig og personlig i løpet av praksisstudiene, men opplevde at utviklingen ble begrenset når de ikke fikk delta i nok praksis- eller læringssituasjoner. Berthling Herberg og Jóhannesdóttir (2018) vektlegger at praksisstudiene skal være en arena for å prøve seg frem, hvor deltakelse i praksisnære situasjoner blir dermed et viktig insentiv for studentenes læring. I følge Antonovskys salutogene tilnærming er opplevelse av sammenheng (OAS) en viktig forutsetning for læring (Langeland, 2011). Den viktigste komponenten i OAS er mening. Mening handler om hvorvidt en situasjon oppleves som begripelig og håndterbar eller ei (Langeland, 2011). Når studentene ble sendt hjem fra praksisstedet, eller fikk arbeidsoppgaver de ikke opplevde som relevante, kan dette ha ført til en svekking av studentenes opplevelse av sammenheng og mening. Dette kan igjen kan ha resultert i lav grad av mestringstillit eller mestringsressurser, noe som gir lav grad av mestringsfølelse for studentene (Damsgaard, 2019a). Levin (2015) påpeker at studentene må gjøre seg egne erfaringer for å kunne integrere ferdigheter og teoretisk kunnskap i praksis. Erfaringene og ferdighetene gir studentene redskaper til å kunne forstå sosiale problemer, interaksjon mellom mennesker og mellommenneskelige relasjoner (Levin, 2015).

Med utgangspunkt i et helsefremmende perspektiv handler praksisstudiene om å utdanne helse- og sosialarbeidere som kan ivareta fremtidens helse- og omsorgsbehov (Helse- og omsorgsdepartementet, 2019). I helse- og sosialfaglig praksis møter man ofte mennesker som står i utfordrende livssituasjoner med sammensatte og følelsesmessige utfordringer (Killén, 2017; Thomassen, 2020). Killén (2017) argumenterer for at behovet for en psykososial forståelse og utvikling av relasjonskompetanse er nødvendig innenfor helse- og sosialfaglige profesjoner. Utvikling av relasjonelle ferdigheter forutsetter at en står i relasjon til, og deltar i dialog med, andre (Haarberg Aas, 2007). Dette er i tråd med et sosiokulturelt læringssyn, der læring skjer i et komplekst samspill mellom individ og samfunn, og må forstås utfra situasjonen læringen foregår i (Dysthe, 2001; Solvoll & Heggen, 2003). Flere studenter hadde personlige mål om å utvikle kommunikasjons- og relasjonskompetansen sin i praksis. Muligheten til å utvikle relasjoner med brukere og kollegaer ble begrenset når samhandlingen ble preget av smittevern og fysisk avstand. Krane, Ausland og Andvig (2021) påpeker hvordan barnevernansatte måtte finne nye kreative løsninger og bruke digitale hjelpemidler, for å følge

opp sårbare barn og familier under koronapandemien. En studie på jordmorstudenter problematiserer bruk av verneutstyr, og hvordan det skapte en større fysisk og emosjonell avstand til pasient og pårørende (Kuliukas et al., 2021). Koronarestriksjonene begrenset også samhandlingen mellom kollegaer, og studentene opplevde å bli ekskludert fra kollegafellesskapet. Dette kan ha en negativ effekt på studentene, siden praksisfellesskapet er en viktig arena for læring og utvikling i arbeidslivet (Blomberg & Baluyot, 2019; Solvoll & Heggen, 2003). Likeledes fremhever Johannesen et al. (2018) at deltakelse i kollegafellesskap og diskusjoner er sentralt for studentenes kunnskapsutvikling i praksis. Til tross for at studentene har befunnet seg i en krevende situasjon, indikerer funnene at de har stor vilje til å finne alternative løsninger. Studentene har mobilisert egne mestringsressurser gjennom å oppsøke nødvendig informasjon og finne sosial støtte i venner, familie og medstudenter. Som et resultat av dette har de fleste studentene fått praksisstudiene sine godkjent. Studentene nevnte også selv av de under pandemien har vist seg å ha store evner til omstilling, noe som er en fordel i helse- og sosialsektoren hvor behovene og kravene er i konstant endring (Helse- og omsorgsdepartementet, 2019; Kunnskapsdepartementet, 2021). Det vil likevel være vanskelig å si noe om konsekvensene av praksisstudiene på langsikt, da studentene har stått i en ekstraordinær situasjon som vi ikke ser senvirkningene av ennå.

Styrker og begrensninger

Påliteligheten til studiens funn styrkes av at det er foretatt flere analyserunder, både på egenhånd og i samråd med veiledere. De gjentatte analyserundene har åpnet for nye forståelser og tolkninger. Egne erfaringer med praksisstudier og min bakgrunn som sosionom kan ha påvirket studiens fokus, og utformingen av intervjuguiden. Likevel kan veiledernes utenforstående blikk ha åpnet opp for variasjoner og bredde i materialet og motvirket feltblindhet. Studien er gjennomført i en tid hvor samfunnet var preget av strenge smitteverntiltak. Det har vært utfordrende å rekruttere deltakere til studien, noe som har resultert i et relativt lite utvalg. De strenge smitteverntiltakene resulterte i at planen om å ha fysiske intervjuer måtte skrinlegges. Fokusgruppeintervjuer ville antakelig gitt en rikere beskrivelse av studentenes erfaringer med kvalitet i praksisstudier. Til tross for disse metodiske utfordringene belyser erfaringene til studentene i denne studien temaer som muligens er overførbare til bredere praksisorientert kontekst.

Oppsummering

Denne studien har undersøkt studenterfaringer med kvalitet i praksisstudier under koronapandemien. Funnene tyder på at koronapandemien har hatt merkbare konsekvenser for studentenes praksisstudier. Studentenes erfaringer synliggjør allerede eksisterende utfordringer ved praksisstudiene som ansvarsfordeling, oppfølging og øvelse på praksisnære situasjoner. Til tross for en ekstraordinær situasjon synes studentene å være fornøyde med praksisstudiene sine, og tar med seg nyttig lærdom fra koronapandemien. Imidlertid er det vanskelig å si noe om konsekvensene for praksisstudiene på lang sikt, da det er behov for å se senvirkningene av pandemien.

Litteratur

- Andersen Helseth, I., Lid, S. E., Kristiansen, E., Fetscher, E., Karlsen, H. J., Skeidsvoll, K. J. & Wiggen, K. S. (2019). *Kvalitet i praksis - utfordringer og muligheter* (16/2019). Hentet fra https://www.nokut.no/globalassets/nokut/rapporter/ua/2019/kvalitet-i-praksis-utfordringer-og-muligheter_16-2019.pdf
- Bendixen, B., Hegg, R. M., Beisland, G. E., Sibbern, T., Brekke, D. G. & Snibsøer, A. K. (2021). HVL erstattet klinisk praksis med alternativt pedagogisk opplegg. *Sykepleien*, 86172(2021:109). <https://doi.org/https://sykepleien.no/fag/2021/06/hvl-erstattet-klinisk-praksis-med-alternativt-pedagogisk-opplegg>
- Berthling Herberg, E. & Jóhannesdóttir, H. (2018). *Kunnskap, læring og veiledning i praksis* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Blomberg, K. & Baluyot, C. (2019). Vurdering av andreårsstudenter i hjemmebaserte tjenester - en utfordrende oppgave. I B. Christiansen, K. Jensen Toverud & K. r. Larsen (Red.), *Vurdering av kompetanse i praksisstudier - en vitenskapelig antologi* (s. 99-112). Oslo: Gyldendal
- Christiansen, B. (2019). Introduksjon: Særpreget og utfordringer i vurdering av kompetanse i praksisstudier IB. Christiansen, T. Jensen, Kari & K. r. Larsen (Red.), *Vurdering av kompetanse i praksisstudier - En vitenskapelig antologi* (s. 14-24). Oslo: Gyldendal Akademisk
- Damsgaard, L. H. (2019a). 7. Mestring. I *Studielivskvalitet* (s. 89-104).
- Damsgaard, L. H. (2019b). *Studielivskvalitet - Studenters erfaringer med og opplevelse av kvalitet i høyere utdanning*. Idunn.no: Universitetsbiblioteket. <https://doi.org/10.18261/10.9788215031354-2019>
- Dysthe, O. (2001). *Dialog, samspel og læring* Oslo Abstrakt forlag
- Ekman, S., Fladeby, N., Johansen, I., Hardeland, C. & Leonardsen, L., Ann-Chatrin (2019). Hvordan kan sykepleierstudenter få det bedre når de er i praksis? , (01). <https://doi.org/https://doi.org/10.4220/Sykepleiens.2019.74902>
- Flittie Onstad, R., Nordhaug, M., Iversen, A., Skommessvik, S., Haukland, M., Elle Uppsata, S. & Tveiten, S. (2018). Kvalitet i praksisveiledning - en vedvarende utfordring? Erfaringer fra praksisveiledere. I A. Iversen (Red.), *Veiledning i høyere utdanning- en vitenskapelig antologi* (s. 86-104). Bergen: Fagbokforlaget.
- Hansen, J. E. (2020). Et zoom på online-undervisning. *Revy*, 43(3), 10-13. <https://doi.org/10.22439/revy.v43i3.6047>
- Haugan, G., Aigeltinger, E. & Sørli, V. (2012). Relasjonen til veileder betyr mye for sykepleierstudenter i sykehuspraksis. *Sykepleien Forskning*, 2012;7, 152-158. <https://doi.org/https://sykepleien.no/forskning/2012/06/relasjonen-til-veileder-betyr-mye-sykepleierstudenter-i-sykehuspraksis#:~:text=10.4220/sykepleienf.2012.0083>
- Haukland, M., Gjerlaug, A. K., Skommessvik, S., Elle Uppsata, S., Flittie Onstad, R., Tveiten, S. & Iversen, A. (2018). "Å jenke det til" Vitenskapelig ansattes forståelse av veiledning i praksisstudier IA. Iversen (Red.), *Veiledning i høyere utdanning - en vitenskapelig antologi* (s. 105-120). Bergen: Fagbokforlaget.
- Hegerstrøm, T. (2019). *Det studentene skal bli gode til - Undervisernes kommentarer om praksis i høyere utdanning* (6-2019). Hentet fra https://www.nokut.no/globalassets/nokut/rapporter/ua/2019/hegerstrom-det-studentene-skal-bli-gode-pa_6-2019.pdf

- Helse- og omsorgsdepartementet. (2019). *Folkehelsemeldinga - Det gode liv i eit trygt samfunn* (Meld. St. 19 (2018-2019)). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-19-20182019/id2639770>
- Helse Sør-Øst. (2020). Regional veileder for organisering av praksisstudier ved koronaepidemien som gjelder for Helse Sør-Øst. Hentet 13.09.21 fra <https://www.helse-sorost.no/nyheter/praksisstudier-under-koronapandemien>
- Haarberg Aas, K. (2007). Utvikling av relasjonskompetanse - "Det er vanskelig å sette ord på det, men det ligger liksom i bakhodet ett eller annet sted" *Nordisk sosialt arbeid*, 27, 45-55. <https://doi.org/https://doi.org/10.18261/ISSN1504-3037-2007-01-04>
- Johannesen, A., Flittie Onstad, R. & Tveiten, S. (2018). "Hun må jo reflektere sammen med meg" Et studentperspektiv på kvalitet i veiledning i praksisstudier IA. r. Iversen (Red.), *Veiledning i høyere utdanning - En vitenskapelig antologi* (s. 67-83). Bergen: Fagbokforlaget.
- Johannesen, A., Tufte, P. A. & Christoffersen, L. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (5. utg.). Oslo: Abstrakt forlag
- Killén, K. (2017). *Profesjonell utvikling og faglig veiledning - Et fellesfaglig perspektiv for helse-, sosiale og pedagogiske profesjoner* (5. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk
- Krane, V., Ausland, H., Liv & Andvig, E. (2021). Kan vi hjelpe når krisa rammer? Barnevern, smittevern og store forskjeller i tjenestene under covid-19 pandemien, 24(02), 1-14. <https://doi.org/https://doi.org/10.18261/issn.2464-3076-2021-02-02>
- Kuliukas, L., Hauck, Y., Sweet, L., Vasilevski, V., Homer, C., Wynter, K., ... Bradfield, Z. (2021). A cross sectional study of midwifery students' experiences of COVID-19: Uncertainty and expendability. *Nurse Education in Practice*, 51, 102988. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.nepr.2021.102988>
- Kunnskapsdepartementet. (2012). *Utdanning for velferd* (Meld. St. 13 (2011-2012)). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld-st-13-20112012/id672836/>
- Kunnskapsdepartementet. (2017a). *Forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanninger*, (FOR-2017-09-06-1353). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2017-09-06-1353>
- Kunnskapsdepartementet. (2017b). *Kultur for kvalitet i høyere utdanning* (Meld. St. 16 (2016-2017)). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-16-20162017/id2536007/>
- Kunnskapsdepartementet. (2020a). (2020, 19.03.20). Midlertidig forskriftsendring for praksisstudier I. Hentet fra https://www.regjeringen.no/no/dokument/dep/kd/anbud-konsesjoner-og-brev/brev/utvalgte_brev/2020/brev-om-regelendring-for-praksis-i-hoyere-utdanning/id2694413/
- Kunnskapsdepartementet. (2020b). (2020, 18.03.20). Regjeringen endrer reglene for praksis i høyere utdanning. I. Regjeringen.no. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/regjeringen-endrer-reglene-for-praksis-i-hoyere-utdanning/id2693955/>
- Kunnskapsdepartementet. (2021). *Utdanning for omstilling - økt arbeidslivsrelevans i høyere utdanning* (Meld. St. 16 (2020-2021)). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-16-20202021/id2838171/>
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2018). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.

- Kårstein, A. & Caspersen, J. (2014). *Praksis i helse- og sosialfagutdanningene: En litteraturgjennomgang* (16/2014). Hentet fra <https://nifu.brage.unit.no/nifu-xmlui/handle/11250/280127>
- Langeland, E. (2011). Salutogene samtalegrupper - en arena for økt mestring og velvære. I A. Lerdal & M. S. r. Fagermoen (Red.), *Læring og mestring - Et helsefremmende perspektiv i praksis og forskning* (s. 208-236). Oslo: Gyldendal akademisk
- Levin, I. (2015). Sosialt arbeid som spenningsfelt. I T. Ellingsen, Ingunn, I. Levin, B. Berg & L. C. r. Kleppe (Red.), *Sosialt arbeid - en grunnbok* (s. 36-46). Oslo: Universitetsforlaget.
- Malterud, K. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder for medisin og helsefag* (4. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Melby, L., Thaulow, K., Lassemo, E. & Ose, O. S. (2020). *Sykepleieres erfaringer med første fase av koronapandemien*. SINTEF. Hentet fra https://www.sintef.no/globalassets/sintef-digital/helse/sintef_endeligrapport_1des20.pdf
- OsloMet- Storbyuniversitetet. (2020). International Covid-19 Student Well-being study. Hentet fra <https://www.oslomet.no/forskning/forskningsprosjekter/international-covid-19>
- OsloMet- Storbyuniversitetet. (2021, 09.03.21). Rutine for bruk av Zoom i forskningsintervjuer. Hentet fra <https://ansatt.oslomet.no/rutine-zoom-forskningsintervjuer>
- Uppsata, S., Iversen, A., Skommessvik, S., Nordhaug, M., Onstad Flittie, R., Haukland, M. & Tveiten, S. (2019). I en akseptert skvis mellom systemkrav og kvalitetskrav? Lederes perspektiv på kvalitet i praksisveiledning. I S. Tveiten & A. r. Iversen (Red.), *Veiledning i høyere utdanning - En vitenskapelig antologi* (s. 121-136). Bergen Fagbokforlaget
- Solberg, E., Hovedhaugen, E., Gulbrandsen, M., Scordato, L., Svartefoss, S. M. & Eide, T. (2021). *Et akademisk annerledesår: Konsekvenser og håndtering av koronapandemien ved norske universiteter og høyskoler* (2021:9). Hentet fra <https://www.nifu.no/publications/1903811/>
- Solvoll, B.-A. & Heggen, K. (2003). Læring i sykepleiepraksis. I I. T. Bjørk & M. r. Skancke Bjerkes (Red.), *Å lære i praksis* (s. 15-44). Oslo: Universitetsforlaget.
- Statsministerens kontor. (2020, 12.03.20). Omfattende tiltak for å bekjempe koronaviruset I. Regjeringen.no. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/nye-tiltak/id2693327/>
- Stensrud, S., Richardsen, R. K., Aars, M. & Riiser, K. (2021). Fysioterapistudenters bekymring for smitte under Covid-19 pandemien og opplevd utbytte av klinisk praksis. En tverrsnittstudie, 88(5), 60-66. Hentet fra <https://www.fysioterapeuten.no/covid-19-fagfelleverdert-studenter/fysioterapeutstudenters-bekymring-for-smitte-under-covid-19-pandemien-og-opplevd-utbytte-av-klinisk-praksis-en-tverrsnittstudie/134342>
- Strand Finstad, I. R. & Christiansen, B. (2019). Læresituasjoner og prosessvurdering i praksisstudier på sykehjem. I B. Christiansen, K. Jensen Toverud & K. r. Larsen (Red.), *Vurdering av kompetanse i praksisstudier - en vitenskapelig antologi* (s. 86-98). Oslo: Gyldendal.
- Studentskipnaden i Trondheim. (2020). Virussituasjon og studentenes behov: studentenes situasjon, ønsker og behov i tider med virus. Hentet fra

- https://www.sit.no/sites/default/files/Sit_Virus%20og%20studentbehov_2020_Rapport_kortversjon2.pdf
- Thomassen, M. (2020). Sårbarhet og fellesskap IL. Rykkje & A. r. Austad (Red.), *Eksistensielle begreper i helse- og sosialfaglig praksis* (s. 22-37). Oslo: Universitetsforlaget Hentet fra [https://www.idunn.no/eksistensielle begreper i helse- og sosialfaglig praksis](https://www.idunn.no/eksistensielle_begreper_i_helse-og_sosialfaglig_praksis)
- Tveiten, S. (2019a). *Helsepedagogikk: Pasient- og pårørendeopplæring* Bergen Fagbokforlaget.
- Tveiten, S. (2019b). *Veiledning - mer enn ord* (5. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Tveiten, S. & Boge, K. (2014). Hvorfor er ulike perspektiver på empowerment interessante som forskningsfelt, anvendelsesområder og praksiser? I K. r. Boge (Red.), *Empowerment i helse, ledelse og pedagogikk- Nye perspektiver* (s. 13-22). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Universitetet i Bergen. (2020). BRY. DEG 2020. Hentet fra <https://www.uib.no/brydeg2020>
- Universitets- og høyskoleloven. (2005). *Lov om universiteter og høyskoler* (LOV-2005-04-01-15). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-04-01-15>
- Universitets- og høyskolerådet. (2016). *Kvalitet i praksisstudiene i helse- og sosialfaglig høyere utdanning: Sluttrapport* (Sluttrapport for et nasjonalt utviklingsprosjekt gjennomført på oppdrag fra KD i perioden 2014-2015). Hentet fra [https://www.uhr.no/ f/p1/i0311e40a-4465-4a77-a3f3-565762627e15/2016-praksisprosjektet sluttrapport.pdf](https://www.uhr.no/f/p1/i0311e40a-4465-4a77-a3f3-565762627e15/2016-praksisprosjektet_sluttrapport.pdf)
- Van Wyk, M., Amponsah, S. & Kolugu, M. (2021). Academic Experiences of "Zoom-Fatigue" as a Virtual Streaming Phenomenon During the COVID-19 Pandemic. *International Journal of Web-Based learning and Teaching Technologies*, 17(6), 1-16. <https://doi.org/http://dx.doi.org/10.4018/IJWLTT.287555>
- World Medical Association. (2018). WMA Declaration of Helsinki - Ethical principles for medical research involving human subjects Hentet fra <https://www.wma.net/policies-post/wma-declaration-of-helsinki-ethical-principles-for-medical-research-involving-human-subjects/>

Refleksjonsoppgave

**Masterstudium i Empowerment og
helsefremmende arbeid**

November 2021

**Erfaringer med digital undervisning under
koronapandemien**

Kandidatnavn: Emilie Engan Bjørbu
Emnekode: MAPO5900

Antall ord: 4621

Fakultet for helsevitenskap
OSLO METROPOLITAN UNIVERSITY
STORBYUNIVERSITETET

Innholdsfortegnelse

1. Introduksjon	28
1.1.1 Oppgavens oppbygning	29
1.2 Avgrensing og begrepsavklaring	29
1.3 Presentasjon av problemstilling	29
1.4 Teoretisk perspektiv	29
1.4.1 Empowerment og mestring	29
2 Metodisk tilnærming	31
2.1 Litteraturstudie og søkeprosess	31
2.2 Utvelgelsesprosess	32
3. Resultater	34
3.1 Studentenes erfaringer med bruk av Zoom	35
3.2 Ansattes erfaringer med bruk av Zoom	35
3.3 utfordringer og muligheter med digital undervisning	36
4.1 Kritisk vurdering	41
Oppsummering	42
Litteratur	43

1. Introduksjon

Temaet for dette refleksjonsnotatet er digital undervisning under koronapandemien. Da de strenge koronatiltakene ble innført mars 2020, ble nordmenns hverdagsliv endret. For universitets- og høyskolesektoren betød dette fysisk nedstenging av studiesteder, og omlegging til digital undervisning og hjemmekontor (Slette-meås & Storm- Mathisen, 2020). Som et alternativ til fysisk tilstedeværelse på studiestedene ble undervisningen og læringsaktivitetene lagt opp til å foregå digitalt via Zoom eller Teams. Ifølge kommunal- og moderniseringsdepartementet er omfattende bruk av video- og samhandlingsplattformer kanskje den mest åpenbare effekten som merkes etter perioder med både hjemmeskole og hjemmekontor (2021, s. 15). Ifølge en rapport fra *Commonwealth of Learning* ble over 90% av verdens studenter sendt hjem fra skolen som følge av koronapandemien (Commonwealth of learning, 2020).

Bruken av digitale læringsverktøy i offentlig sektor har økt de siste 20 årene (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2019). En undersøkelse av IT-kunnskaper i Europa viser at Norge allerede er på Europatoppen når det gjelder digitale ferdigheter (Statistisk sentralbyrå, 2017). «En befolkning som er vant til å bruke digitale løsninger, er en viktig forutsetning for å kunne utnytte digitaliseringens muligheter til effektivisering og produktivitet» (Statistisk sentralbyrå, 2017). Den digitale utviklingen stiller økte krav til de ansatte i høyskole- og universitetssektorens digitale kompetanse (Kunnskapsdepartementet, 2017a). Høyskole- og universitetssektoren har dermed en viktig rolle med å implementere bruken av digitale verktøy i læring og undervisning, for å forberede studentene på fremtidens arbeidsmåter i tjenestene de skal ut i (Kunnskapsdepartementet, 2021).

1.1 Bakgrunn

I dette refleksjonsnotatet ønsker jeg å se nærmere på muligheter og utfordringer med digital undervisning under koronapandemien. Masterprosjektet mitt, *Studenterfaringer med kvalitet i praksisstudier under koronapandemien: En kvalitativ studie*, viste at studentenes praksishverdag ble tydelig påvirket av koronapandemien og dens begrensinger. Både studentenes oppfølging, veiledning og undervisning ble erstattet med digitale løsninger. De

digitale forelesningene førte til mindre interaksjon mellom foreleser og medstudenter, og studentene opplevde lavere oppnåelse av læringsutbytte. I tillegg har jeg i gjennomføringen av masterprosjektet mitt, gjort meg noen egne erfaringer med bruk av Zoom i forskning. Mine egne erfaringer kombinert med funnene fra masterprosjektet vekket interessen min for å utforske dette temaet videre.

1.1.1 Oppgavens oppbygning

Denne oppgaven består av fem deler. Den første delen presenterer innledning og bakgrunn for valg av tema, problemstilling og teoretisk perspektiv. Andre del består av metodisk tilnærming med litteraturstudie og beskrivelse av søkeprosessen. I tredje delen av oppgaven presenteres resultatene fra litteraturstudien. I oppgavens fjerde del drøftes litteraturstudiens resultater og sees i sammenheng med funn fra eget masterprosjekt, teori og annen relevant forskning. Femte og siste del er en oppsummering av refleksjonsoppgaven som helhet.

1.2 Avgrensing og begrepsavklaring

I denne oppgaven avgrenses digital undervisning til bruk av digitale verktøy i undervisningssituasjoner, som eksempelvis Zoom, Microsoft Teams eller videforelesning. Tradisjonell undervisning defineres som ansikt- til ansikt undervisning som foregår fysisk på studiestedet. Koronapandemien betegnes som perioden fra mars 2020- april 2021.

1.3 Presentasjon av problemstilling

Med utgangspunkt i det overnevnte er problemstillingen følgende:

Hvilke erfaringer har studenter og ansatte med digital undervisning under koronapandemien?

1.4 Teoretisk perspektiv

Det teoretiske perspektivet for oppgaven er empowerment, mestringsteori og sosiokulturell læringsteori. Dette for å kunne belyse hvordan læring, mestring og empowerment kan sees i sammenheng med hverandre.

1.4.1 Empowerment og mestring

Empowerment har i nyere tid blitt et sentralt begrep innenfor helsefremmende arbeid. Det finnes ingen konsensusdefinisjon av begrepet, og ifølge Tveiten og Boge (2014) kan empowerment betegnes som både et begrep, en prosess og et mål. «Empowermentbegrepet

kjerne er *power*, som betyr styrke, kraft eller makt» (Tveiten & Boge, 2014, s. 18). «Empowerment beskrives på ulike nivåer: individ-, gruppe – eller samfunnsnivå» (Tveiten & Boge, 2014, s. 17). Denne oppgaven vil ha hovedfokus på empowerment som en individuell prosess og en kollektiv prosess. Individrettet empowerment handler ifølge Askheim (2012) om å ha fokuset på den enkeltes utvikling, og mobilisering av iboende ressurser. Videre hevder han at det er gjennom oppbygning av individuell styrke og selvtillit at den enkelte blir i stand til å realisere sine ressurser og tilegner seg mer makt eller kontroll over livet sitt» Askheim (2012, s. 36). Kollektivt empowerment handler om å mobilisere krefter i fellesskap, for å komme seg ut av en avmaktssituasjon (Askheim, 2012). I denne sammenheng kan den nye digitale hverdagen være et eksempel på en avmaktssituasjon for både de ansatte og studentene. Empowerment relatert til mestring handler ifølge Tveiten (2019a, s. 18) om å ha tilgang til ressurser, kunnskap, ferdigheter og utstyr, og i tillegg ha evne til å bruke ressursene. Mestring sett i lys av Antonovskys teori om salutogenese «fokuserer på identifisering av ulike motstandsressurser som kan fremme effektiv mestring av spenning i utfordrende situasjoner (Tveiten, 2019a, s. 20).

1.4.2 Sosiokulturell læringsteori

Lev Vygotsky og hans arbeider anses som opprinnelsen til sosiokulturell læringsteori (Berthling Herberg & Jóhannesdóttir, 2018). I følge Berthling Herberg og Jóhannesdóttir (2018, s. 67) bygger sosiokulturell læringsteori på et konstruktivistisk syn på læring, og legger vekt på at kunnskap konstrueres gjennom samhandling og foregår i en kontekst. Det sosiokulturelle skiller seg fra det konstruktivistiske synet på læring, hvor man i stedet for å være passive mottakere av kunnskap, er medvirkende i sin egen læringsprosess og hvor kunnskap konstrueres gjennom deltakelse i fellesskapet (Lyngsnes & Rismark, 2014, s. 78). Begrepene sosiokulturell- og situert læring brukes ofte om hverandre. Situert læring vektlegger konteksten læringen foregår i. I denne sammenhengen er klasserommet eller forelesningssalen et eksempel på en slik læringsarena. I klasserommet vil studentenes læring være situert i undervisningsøyeblikket ved at de er aktive deltakere i klassefellesskapet. Med andre ord kan man si at læringen og mulighetene for læring blir situasjonsbetinget, noe Jean Lave og Etienne Wenger vektlegger i sin teori om læring i praksisfellesskap (Berthling Herberg & Jóhannesdóttir, 2018). Mediert læring handler om alle typer støtte eller hjelp i læringsprosessen (Berthling Herberg & Jóhannesdóttir, 2018, s. 70). «Læringen knyttes til

bruken av redskapene og hvordan læring formidles gjennom disse» (Berthling Herberg & Jóhannesdóttir, 2018, s. 70). Et eksempel på mediert læring i denne sammenhengen er bruk av Zoom, hvor Zoom blir en felles digital arena for både studenter og ansatte.

2 Metodisk tilnærming

2.1 Litteraturstudie og søkeprosess

Opgavens metodiske tilnærming er litteraturstudie. Innenfor samfunnsvitenskapen er litteraturstudie en egnet metode for å fremstille ulike data og resultater i et gitt tema (Johannesen et al., 2016). Gjennom en litteraturstudie kan man skaffe seg kunnskap om tidligere forskning innenfor området man skal forske på, og gi bakgrunn for å kunne diskutere egne funn opp mot tidligere forskning (Dysthe, Hoel & Hertzberg, 2010). Inklusjonskriteriene for søket var fagfelleverderte artikler fra 2020-2021, med tilgjengelig fulltekst på enten norsk eller engelsk. Eksklusjonskriteriene var ikke-fagfelleverderte artikler, artikler før 2020 og tekst på annet språk enn norsk eller engelsk. Både kvalitative og kvantitative artikler ble inkludert i litteraturstudien, da ønsket var å skape et helhetlig bilde av temaet digital undervisning under koronapandemien.

I arbeidet med litteraturstudien ble det gjennomført systematisk søk i to omganger, først i samråd med bibliotekar, deretter på egenhånd. Databasene for søk var Applied social sciences index & abstracts (ASSIA), Academic Search Ultimate og Web of Science. Følgende kombinasjoner og søkeord ble benyttet under søkene: «digital technology OR «digital learning» OR «Zoom» AND «higher education» OR «health education», «online learning» OR «online education» AND «Covid-19» AND «students». Søkeordet «Zoom» ble brukt spesifikt, da det ga mer presise søk. Se tabell 1. for eksempel på systematisk søk i to databaser.

Tabell 1. Eksempel på systematisk søk i to databaser

Database	Søkeord	Treff	Relevante	Inkluderte
Web of Science	«Zoom» AND «health education»	98	5	1

Web of Science	«online learning» AND «Covid-19» AND students	275	10	1
ASSIA	«Zoom» AND «health students»	50	4	1

2.2 Utvelgelsesprosess

Tabell 1. viser eksempel på søk i to databaser, med oversikt over antall treff, relevante artikler og inkluderte artikler. Artiklenes relevans ble vurdert ut ifra tittel og abstract som måtte inneholde minst et av følgende søkeord for å bli inkludert: digital technology, digital education, higher education, health education, Zoom. Dersom tittel og abstract hadde videre relevans for temaet, ble metoddelen og deretter resten av artikkelen lest. Artikler som ikke hadde videre relevans for temaet digital undervisning under koronapandemien ble ekskludert. I første omgang ble fem studier inkludert, fra henholdsvis USA, Canada, Sør-Afrika og Kina. Studiene belyste ulike aspekter ved digital undervisning både fra et studentperspektiv og ansattperspektiv. I andre omgang ble studiene vurdert ut ifra helsebibliotekets *sjekklister for kritisk vurdering av vitenskapelige artikler* (Helsebiblioteket, 2020). I to av studiene var hverken metode eller hensikt spesifisert, disse studiene ble derfor ekskludert. Det endelige utvalget består derfor av tre fagfellevurderte artikler. Se tabell 2. for oversikt over inkluderte studier.

Tabell 2. Oversikt over inkluderte studier

Forfattere (tittel, år og land)	Hensikt	Metode	Utvalg	Resultater
<p>Vandenberg, S., & Magnuson, M.</p> <p><i>A comparison of student and faculty attitudes on the use of Zoom, a video conferencing platform: A mixed-methods study</i></p> <p>(2021, Canada)</p>	<p>Sammenligner holdninger til bruk av Zoom i undervisningene mellom sykepleier-studenter og ansatte</p>	<p>Blandet metode: Kvantitativ spørreundersøkelse med to kvalitative spørsmål</p>	<p>Studenter på bachelor i sykepleie og ansatte på sykepleier-utdanningen</p> <p>(N= 108)</p>	<p>Stor variasjon i studentenes og de ansattes holdninger til bruk av Zoom i undervisningen. 3 hovedkategorier: undervisning og læringsmiljø, barrierer forbundet med Zoom, mottakelighet for bruk av Zoom. Statistisk signifikant forskjell i nyttiggjørelse av undervisning på Zoom. Både ansatte og studenter foretrakk ansikt- til ansikt undervisning over digital undervisning</p>
<p>Amponsah, S., Van Wyk, M. M., Kolugu, M. K.</p> <p><i>Academic Experiences of «Zoom-Fatigue» as a Virtual Streaming Phenomenon During the</i></p>	<p>Undersøke fenomenet «Zoom-fatigue» blant høyere utdannings-institusjoner i Sør-Afrika og Ghana</p>	<p>Kvalitativ studie med multi-case design. fenomenologisk tilnærming, med digitale intervjuer</p>	<p>Akademisk ansatte ved to universiteter</p> <p>(N= 8)</p>	<p>De ansatte så på digitale konferanser og Zoom som emosjonelt og fysisk utmattende. «Zoom-fatigue» anes som et fysisk, emosjonelt og energikrevende Covid-19 fenomen. Deltakerne opplevde også å få styrket sin «digital literacy» når de mestret bruk av digitale verktøy</p>

*COVID-19
Pandemic*

(2021, Sør-
Afrika)

Means, B., & Neisler, J.	Undersøke hvordan studenter opplevde å få omgjort fysisk undervisning til digital undervisning under koronapandemien.	Kvantitativ studie med Spørreundersøkelse.	Studenter over 18 år som tok collegekurs på et gitt universitet. (N= 1014)	51% av studentene sa de var veldig fornøyde med undervisningen før den ble lagt om til digitalt. Etter omgjøringen var kun 19% veldig fornøyde. Stor variasjon i grad av tilfredshet med læringen. Under halvparten av studentene sa de var misfornøyde med læringen, men kun 19% sa de var tilfredse med læringen. Kurs som kombinerte ulike undervisningsformer som eksempelvis: refleksjonsoppgaver, gruppediskusjoner og videoforelesninger gav signifikant høyere grad av tilfredshet med læring, enn kursene som ikke kombinerte ulike former
-------------------------------------	---	--	---	---

3. Resultater

Artiklene tar for seg ulike erfaringer med digital undervisning under koronapandemien.

Erfaringene kan deles inn i to grupper: studentens erfaringer og de ansattes erfaringer. Videre belyser både studentenes erfaringer og de ansattes erfaringer noen utfordringer og muligheter

med digital undervisning. I den følgende delen vil resultatene fra artiklene gjennomgå tematisk etter tre temaer: studentenes erfaringer med bruk av Zoom, ansattes erfaringer med bruk av Zoom, utfordringer og muligheter med digital undervisning.

3.1 Studentenes erfaringer med bruk av Zoom

Studentene fremhever hvordan undervisningen på Zoom påvirket læringen. Sammenlignet med de ansatte ser de ut til å være overveiende negative til bruk av Zoom i undervisningssammenheng (Vandenberg & Magnuson, 2021). Videre viser studien til Vandenberg og Magnuson (2021) at kun 25% av studentene er fornøyde med den teoretiske undervisningen på Zoom, og 44% mener at de ansatte skapte et engasjerende læringsmiljø på Zoom. Undervisningen på Zoom la ikke til rette for utviklingen av psykomotoriske ferdigheter, noe studentene anså som sentralt innenfor sykepleierstudiet (Vandenberg & Magnuson, 2021). Means og Neisler (2021) har sammenlignet hvor fornøyde collegestudenter var med kursene sine før koronapandemien, og etter at de ble omgjort til digitale kurs under pandemien. Før koronapandemien rapporterte 51% at de var «very satisfied», mens kun 19% rapporterte om det samme etter at undervisningen ble omgjort. Under halvparten av studentene sa de var misfornøyde med læringen, men kun 19% sa de var fornøyde (Means & Neisler, 2021). Colleaguekursene som kombinerte ulike undervisningsformer som eksempelvis: refleksjonsoppgaver, gruppediskusjoner og videoforelesninger gav signifikant høyere grad av tilfredshet med læring enn studiene som ikke kombinerte ulike former (Means & Neisler, 2021). I tillegg viste studien at studenter som fikk personlig oppfølging av lærerne, rapporterte om høyere grad av tilfredshet med læringen (Means & Neisler, 2021). Totalt sett foretrakk studentene fysisk undervisning fremfor digital undervisning (Means & Neisler, 2021; Vandenberg & Magnuson, 2021).

3.2 Ansattes erfaringer med bruk av Zoom

Studiene viser at de ansatte var opptatt av hvilke muligheter bruk av Zoom skapte (Means & Neisler, 2021; Van Wyk et al., 2021; Vandenberg & Magnuson, 2021). I studien til Vandenberg og Magnuson (2021) sammenlignes de ansattes og studentenes holdninger til Zoom. Møter på Zoom opplevdes som effektive, og de ansatte synes det var positivt å slippe og pendle til studiestedet hver dag (Vandenberg & Magnuson, 2021). Videre viste studien at de ansatte likte teoretisk undervisning på Zoom, og 80% følte at de selv bidro til å skape et engasjerende læringsmiljø for studentene i Zoom (Vandenberg & Magnuson, 2021).

Deltakerne i studien til Van Wyk et al. (2021) fremhever at overgangen til Zoom ikke var frivillig, og at koronapandemien tvang de til så finne nye plattformer for møter med kollegaer og studenter. De nevnte også hvordan overgangen til Zoom stilte nye krav til deres digitale kompetanse og kommunikasjonsferdighetene deres. I tillegg fremhevet de ansatte betydningen av godt kollegafelleskap og samarbeid i møte med den nye digitale hverdagen.

3.3 utfordringer og muligheter med digital undervisning

Både studenter og ansatte påpekte tekniske utfordringer med digital undervisning (Means & Neisler, 2021; Van Wyk et al., 2021; Vandenberg & Magnuson, 2021). I studien til Vandenberg og Magnuson (2021) opplevde 52% av studentene og 47% av de ansatte utfordringer med internettilkoblingen underveis i Zoom møter. Deltakerne i studien til Van Wyk et al. (2021) opplevde utfordringer med dårlig lyd kvalitet, forsinkelser og lav videokvalitet underveis i digitale møter. Studien til Means og Neisler (2021) viste at 45% av studentene opplevde at internettilkoblingsproblemer påvirket muligheten deres til å delta i undervisningen. Nesten en fjerdedel opplevde langvarige utfordringer med dataprogramvaren som igjen påvirket deres mulighet til å delta på undervisning og kurs (Means & Neisler, 2021). Flere nevnte også behov for en møteleder som administrerte mikrofon og kamera under møtene for å hindre bakgrunnsstøy (Van Wyk et al., 2021; Vandenberg & Magnuson, 2021). Vandenberg og Magnuson (2021) fant at 48% av studentene, og 70% av de ansatte synes det var ubehagelig å bruke webkamera, og at det bidro til en økt følelse av angst og stress.

I studien til Van Wyk et al. (2021) undersøkes fenomenet *Zoom fatigue*. Forfatterne definerer *Zoom fatigue* som en mental tretthet og utmattelse av videokonferanser eller møter (Van Wyk et al., 2021). Funnene fra studien deres viser at flertallet av ansatte på universitetet anså videokonferanser som mentalt utmattende og energikrevende. Når universitetene ble fysisk stengt ned opplevde de ansatte at de måtte bruke digitale plattformer for å gjennomføre møter og holde kontakt med kolleger. På den andre siden opplevde flere å bli «empowered» ved at de måtte bruke teknologien på en ny måte, og de fikk muligheten til å utvikle sine digitale ferdigheter. Flere fikk opplæring i bruk av Zoom og Teams, og følte seg bedre rustet til å gjennomføre egne møter og forelesninger.

4. Drøfting

Resultatene fra litteraturstudien viste at erfaringene med digital undervisning varierte mellom studenter og ansatte. Det mest utbredte digitale verktøyet var Zoom. Flere mente at kvaliteten på de digitale møtene ble påvirket av dårlig internetttilgang, videokvalitet og lyd kvalitet.

Derimot kunne bruk av digitale hjelpemidler også øke følelsen av digital mestring. I denne delen skal resultatene fra litteraturstudien drøftes, og sees i sammenheng med funn fra eget masterprosjekt, teori og annen relevant forskning på området.

Under koronapandemien har undervisningen i stor grad bestått av digitale løsninger og bruk av Zoom eller Teams (Means & Neisler, 2021; Solberg et al., 2021; Van Wyk et al., 2021). Overgangen fra tradisjonell undervisning til digital undervisning har bydd på ulike utfordringer både nasjonalt og internasjonalt (Means & Neisler, 2021; Sivertsen, 2021; Solberg et al., 2021; Van Wyk et al., 2021; Vandenberg & Magnuson, 2021). Fra studentenes perspektiv har det vært flest utfordringer knyttet til rammene og betingelsene for undervisningen. Før koronapandemien foregikk undervisningen på studiestedene med fysisk oppmøte, under pandemien ble alt erstattet med digitale løsninger. Studien til Means og Neisler (2021) viste at under halvparten av studentene var misfornøyde med de digitale collegekursene. Likevel var kun 19% fornøyde med kurset sitt etter at det ble omgjort til digitalt. Videre viste studien at det var en sammenheng mellom studentene som var mest fornøyde med collegekurset, og de som opplevde å få sosial støtte av lærerne (Means & Neisler, 2021). Samtidig viste funn fra studien til Vandenberg og Magnuson (2021) at kun 25% var fornøyde med den teoretiske undervisningen på Zoom, og at undervisningen ikke la til rette for utvikling av sykepleiefaglige ferdigheter. Studentene mente at den digitale undervisningen ikke kunne erstatte praktiske øvelser som var essensielle for sykepleierstudiet. Dette er en oppfatning som deles av flere studenter, inkludert studentene i eget masterprosjekt. Funn fra egen studie viste at studentene savnet mer øvelse på yrkes- og fagspesifikke øvelser underveis i praksisstudiene sine. I tillegg opplevde studentene at den digitale undervisningen førte til mindre interaksjon mellom studentene og foreleserne, som igjen stimulerte til lite deltakelse. Resultater fra *Studentenes helse og trivselsundersøkelse* (SHOT-undersøkelsen) viser at 7 av 10 studenter vurderer den digitale undervisningen som mye dårligere sammenlignet med tradisjonell undervisning (Sivertsen, 2021, s. 53).

Studentenes misnøye ser ut til å handle om sosiale faktorer som manglende kontakt med medstudenter og forelesere, mindre engasjerende forelesninger og arbeidsforholdene i hjemmet (Sivertsen, 2021). På en annen side viste studien til Means og Neisler (2021) at over halvparten av studentene (59%) var ganske fornøyde med studiet etter overgangen til digital undervisning. Videre hevder de at undervisningsformer som inneholdt refleksjon over egen læring, og personlig oppfølging av studentene, hadde størst betydning for studentenes tilfredshet. Studentene som fikk spørsmål om trivsel, læring og egenrefleksjon opplevde også mer motivasjon for studiet (Means & Neisler, 2021). Dette tyder på at studenter som opplevde å få oppfølging, og mer psykisk støtte underveis i studiene, var mer tilfredse med egen undervisning og læring (Means & Neisler, 2021; Van Wyk et al., 2021; Vandenberg & Magnuson, 2021).

Flere studier viste at studentenes mulighet til å delta i den digitale undervisningen ble begrenset av tekniske utfordringer (Means & Neisler, 2021; Vandenberg & Magnuson, 2021). Nesten 50% av studentene i studien til Means og Neisler (2021) opplevde at dårlig internettilgang eller utfordringer med programvaren på pc-en, forhindret dem i å delta i den digitale undervisningen. I et situert læringsperspektiv knyttes studentenes læring til deltakelse i dialog og samspill med hverandre (Lyngsnes & Rismark, 2014, s. 77). I denne sammenhengen kan læringen knyttes til deltakelse i den digitale undervisningen, og den sosiale arenaen som studiestedet skaper. Mulighetene til å kunne delta i de sosiale aktivitetene på studiestedet og i undervisningssammenheng kan dermed bli avgjørende for den enkeltes students læringsprosess.

En annen faktor flere studenter nevner er den sosiale arenaen studiestedet skaper, men også muligheten til å dra på skolen for å skille mellom skole og fritid. Funn fra Vandenberg og Magnuson (2021) tyder på at studentene savnet et sted de kunne «flykte til». Mange av studentene hadde andre forpliktelser i hjemmet som kunne virke forstyrrende når de skulle ha digital undervisning i hjemmet. Lignende fortalte studentene i egen studie at skillet mellom skole og fritid ble mer flytende når alt foregikk fra egen studenthybel. Studentene syntes det var utfordrende å holde konsentrasjonen og motivasjonen oppe underveis i den digitale undervisningen. I tillegg ble de enkelt distraheret av huslige gjøremål eller andre aktiviteter. En mulig årsak til dette kan være at de sosiale rammene for undervisningen har blitt endret, og studentene opplevde det utfordrende å strukturere studiehverdagen sin (Solberg et al., 2021).

De ansatte virket å være mer opptatt av mulighetene bruk av Zoom skapte ifølge forskning gjort av Van Wyk et al., (2021) og Vandenberg og Magnuson (2021). De opplevde mer effektive møter, mindre pendling og muligheter til å utvikle sine digitale ferdigheter. Når de ansatte måtte legge om undervisningen, økte behovet for digital kompetanse og digitale kurs (Van Wyk et al., 2021). Samarbeid mellom kollegaer og partnere var sentralt for utvikling av de ansattes digitale kompetanse (Solberg et al., 2021; Van Wyk et al., 2021). Dette støttes av undersøkelsen til Solberg et al. (2021), som viser at ni av ti ansatte opplevde å få styrket sine digitale ferdigheter knyttet til teknisk og pedagogisk bruk av digitale undervisningsverktøy under koronapandemien. Studien til Van Wyk et al. (2021) viste at flere ansatte følte seg *empowered* gjennom å videreutvikle egen digital kompetanse. Utvikling av digital kompetanse sett fra perspektivet om individrettet empowerment kan handle om å mobilisere indre ressurser (Askheim, 2012). De ansatte følte seg mer *empowered* når de opplevde å mestre bruk av digitale verktøy i undervisningen, som igjen førte til at de ble mer selvsikre i lærings- og undervisningssituasjoner.

Et interessant fenomen som drøftes i flere av artiklene er *zoom fatigue* eller *video-conference fatigue* (Van Wyk et al., 2021; Vandenberg & Magnuson, 2021). Samtlige av deltakerne i studien fortalte at de opplevde bruken av Zoom som fysisk og emosjonelt utmattende. Dette er i tråd med funnene til Bailenson (2021) som fremhever hvordan bruk av Zoom under koronapandemien har endret både atferden vår og hvordan vi kommuniserer med hverandre. Atferd som tidligere har vært reservert for personer vi er i nær relasjon med, har plutselig blitt en atferd man viser overfor kollegaer og fremmede personer. Møter i Zoom kan oppleves utmattende i lengden, fordi man kan føle seg stirret på, i tillegg kan det føles ubehagelig å holde øyekontakten under hele møtet, fordi skjermene gjør at ansiktene ser unaturlig store ut (Bailenson, 2021). Flere studier problematiserer også bruken av webkamera i undervisningssammenheng, og mente det bidro til en følelse av økt stress og angst (Van Wyk et al., 2021; Vandenberg & Magnuson, 2021). Lignende fant jeg i egen studie der studentene synes det var ubehagelig å bruke webkamera under forelesningene, fordi det bidro til et «alle øyne på deg fokus».

Oppsummert ser studentene i litteraturutvalget ut til å være mindre tilfredse med digital undervisning enn de ansatte (Means & Neisler, 2021; Van Wyk et al., 2021; Vandenberg & Magnuson, 2021). En mulig forklaring på dette kan være at de ansatte har bedre kjennskap til

hva som kreves for å gjennomføre digital undervisning, og var fornøyde med innsatsen sin tross omstendighetene (Solberg et al., 2021). Begge partene synes å enes om at digital undervisning ikke kan erstatte fysisk undervisning, men heller være et supplement (Means & Neisler, 2021; Van Wyk et al., 2021; Vandenberg & Magnuson, 2021). På bakgrunn av dette kan man si at den ekstraordinære situasjonen har endret hverdagen til både studentene og de ansatte. Gjennomføringen av den digitale undervisningen har derfor fordret et samarbeid mellom ansatte, kollegaer og studenter. Undersøkelsen til Solberg et al. (2021) understreker at koronapandemien kan ha fremskyndt den digitale omstillingen i universitets- og høyskolesektoren. Ut ifra et helsefremmende perspektiv kan man si at koronasituasjonen har ført til kollektivt empowerment, ved at alle partene har inngått i et gjensidig samarbeid med hverandre og mobilisert krefter og ressurser for å få styring og kontroll over undervisningssituasjonen.

Avslutningsvis vil jeg reflektere over egne erfaringer med digital undervisning og bruk av Zoom under koronapandemien. I ettertid av gjennomføringen av masterprosjektet mitt har det kommet ny litteratur som retter søkelyset mot utfordringer ved bruk av digitale forskningsmetoder. I boken *Digitale forskningsintervjuer* skriver Tjønndal og Fylling at koronapandemien har vist oss at mye forskning kan gjennomføres med digitale metoder (Tjønndal & Fylling, 2021). I likhet med studentene fra eget masterprosjekt, og studentene i litteraturstudien, ble studiehverdagen slik jeg kjente den forandret våren 2020. Fysiske forelesninger ble erstattet med møter på Zoom, og masterprosjektet ble gjennomført med digitale intervjuer. En fordel med digitale intervjuer ifølge Tjønndal og Fylling (2021) er at barrieren for å delta i et forskningsprosjekt kan senkes når intervjuene er digitale. Selv om rekrutteringen til selve forskningsprosjektet var utfordrende virket deltakerne i studien til å være positive til å delta i digitale intervjuer. Ved å gjennomføre intervjuene over Zoom ble både jeg og deltakerne spart for unødvendig reising i en tid preget av strenge koronarestriksjoner. Ifølge Tjønndal og Fylling (2021) bør forskningsformålet styre valget av digital plattform for intervjuene. I dette tilfellet var formålet å få innsikt i studentenes egne erfaringer, og Zoom med påfølgende videoopptak ble vurdert som hensiktsmessig plattform. Gjennomføringen av intervjuene i Zoom gjorde meg likevel bevist på noen utfordringer. For det første var forholdene rundt de digitale intervjuene ukjent for både meg og deltakerne. Både deltakerne og jeg hadde tidligere erfaringer med bruk av Zoom i

undervisningssammenheng, dog ikke i forskningssammenheng. Tjønndal og Fylling (2021, s. 130) påpeker hvordan forskere som skal gjennomføre digitale intervju bør reflektere over hvordan de kan skape en god intervjusituasjon på en hensiktsmessig måte. Før jeg startet datainnsamlingen hadde jeg noen prøveopptak hvor jeg snakket foran kamera og øvde på hva jeg skulle si. Dette bidro til at jeg ble mer komfortabel i rollen som forsker i en digital setting. Jeg brukte også mye tid på å sikre at det tekniske var i orden både hos meg og studentene, og jeg sørget for at de etiske retningslinjene knyttet til personvern og anonymitet ble ivaretatt. Tjønndal og Fylling (2021) snakker om at mye av mellommenneskelige og non-verbale kan gå tapt gjennom skjermen. I intervjusituasjonen var jeg dermed særlig opptatt av å skape et trygt rom for samtale og refleksjon for studentene. En god intervjuer kjennetegnes av en som klarer å balansere innholdet med flyten i samtalen (Tjønndal & Fylling, 2021). Dette opplevdes krevende til tider, da jeg i eget forskningsprosjekt hadde både rollen som forsker, intervjuer, teknisk ansvarlig og administrator. Dette gjorde det utfordrende å lytte aktivt og stille oppfølgingsspørsmål, og jeg opplevde meg selv som usikker og selvsentrert i lyttingen i starten (Tveiten, 2019b). Etter hvert som jeg fikk mer erfaring i forskerrollen, ble jeg tryggere på meg selv, og klarte å stille reflekterte og utdypende oppfølgingsspørsmål. I retrospekt hadde det vært hensiktsmessig å ha en sekretær som kunne bistått med det tekniske, så jeg kunne konsentrert meg om samtalen med deltakeren, slik Malterud (2017) anbefaler. Til tross for disse utfordringene har jeg opplevd forskningsprosessen som spennende og lærerik. Jeg har lært mye om meg selv i forskerrollen og hvordan jeg kan anvende min digitale kompetanse i ulike settinger. Gjennomføring av masterprosjekt under koronapandemien har gitt meg nyttig lærdom i tillegg til noen mestringsstrategier jeg tar med meg videre.

4.1 Kritisk vurdering

En begrensning ved denne refleksjonsoppgaven er omfanget av litteraturstudien. Med tanke på at koronapandemiens utbrudd startet i 2019, er forskningsområdet fortsatt relativt nytt. Litteraturstudien inneholder derfor ingen systematiske oversikter. Ingen av de inkluderte artiklene er norske, da det fantes lite norsk forskning av god kvalitet på temaet. Likevel har litteraturstudien belyst studenters og ansattes erfaringer med digital undervisning som kan gi økt kunnskap om temaet digital undervisning under koronapandemien.

Oppsummering

Temaet for denne refleksjonsoppgaven var digital undervisning under koronapandemien. Litteraturstudien har belyst studenters og ansattes erfaringer med bruk av Zoom i undervisningen under koronapandemien. Resultatene viser at studentene ser ut til å være minst tilfredse, og en mulig årsak til dette kan være at den digitale undervisningen ikke tatt hensyn til studentenes sosiale behov, og at betingelsene for undervisningen er endret. Mange av de ansatte har følt seg *empowered* ved å utvikle sin digitale kompetanse, og synes å være fornøyde med gjennomføringen av undervisningen tross pandemien. Begge partene enes likevel om at digital undervisning ikke kan erstatte fysisk undervisning, men heller være et supplement. Anbefaling for videre forsknings er mer kvalitativ forskning som setter søkelys på ulike former for digital undervisning, og hvordan de på best mulig måte kan implementeres i fremtidens undervisning i høyere utdanning.

Litteratur

- Askheim, O. P. (2012). *Empowerment i helse- og sosialfaglig arbeid: Floskel, styringsverktøy eller frigjøringsstrategi?* . Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Bailenson, N. J. (2021). Nonverbal Overload: A Theoretical Argument for the Causes of Zoom Fatigue *Technology, Mind, and Behavior*, 2(1).
<https://doi.org/https://doi.org/10.1037/tmb0000030>
- Berthling Herberg, E. & Jóhannesdóttir, H. (2018). *Kunnskap, læring og veiledning i praksis* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Commonwealth of learning. (2020). Guidelines on Distance Education during COVID-19. Hentet fra <http://hdl.handle.net/11599/3576>
- Dysthe, O., Hoel, T. L. & Hertzberg, F. (2010). *Skrive for å lære: skriving i høyere utdanning* (2. utg.). Oslo: Abstrakt forlag
- Helsebiblioteket. (2020). Sjekklistene. Hentet fra <https://www.helsebiblioteket.no/kunnskapsbasert-praksis/kritisk-vurdering/sjekklistene>
- Johannesen, A., Tufte, P. A. & Christoffersen, L. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (5. utg.). Oslo: Abstrakt forlag
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2019). *Én digital offentlig sektor* (Én digital offentlig sektor - Digitaliseringsstrategi for offentlig sektor 2019-2025). Regjeringen. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/en-digital-offentlig-sektor/id2653874/>
- Kunnskapsdepartementet. (2017a). *Digitaliseringsstrategi for universitets- og høyskolesektoren 2017-2021*. Regjeringen. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/779c0783ffee461b88451b9ab71d5f51/no/pdfs/digitaliseringsstrategi-for-universitets--og-hoysk.pdf>
- Kunnskapsdepartementet. (2021). *Utdanning for omstilling - økt arbeidslivsrelevans i høyere utdanning* (Meld. St. 16 (2020-2021)). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-16-20202021/id2838171/>
- Lyngsnes, K. & Rismark, M. (2014). *Didaktisk arbeid* (3. utg.).
- Malterud, K. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder for medisin og helsefag* (4. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

- Means, B. & Neisler, J. (2021). Teaching and Learning in the Time of COVID: The Student Perspective *Online Learning Journal*, 25(1).
<https://doi.org/http://dx.doi.org/10.24059/olj.v25i1.2496>
- Sivertsen, B. (2021). *Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (SHoT) 2021 tilleggundersøkelse*
(Studentenes helse- og trivselundersøkelse: Hovedrapport
) . Hentet fra <https://sioshotstorage.blob.core.windows.net/shot2018/SHOT2021.pdf>
- Slette-meås, D. & Storm- Mathisen, A. (2020). *Digitalt koronaliv 2020: Norske husstanders digitale håndtering av koronapandemien* (SIFO Rapport 7- 2020). Oslo: Forbruksforskningsinstituttet SIFO. Hentet fra <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/10642/9054/SIFO%20rapport%207-2020%20Digitalt%20koronaliv.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
- Solberg, E., Hovedhaugen, E., Gulbrandsen, M., Scordato, L., Svartefoss, S. M. & Eide, T. (2021). *Et akademisk annerledesår: Konsekvenser og håndtering av koronapandemien ved norske universiteter og høyskoler* (2021:9). Hentet fra <https://www.nifu.no/publications/1903811/>
- Statistisk sentralbyrå. (2017, 19.05.17). Felles europeisk undersøkelse om IKT-kunnskap: Norge i Eurotoppen på digitale ferdigheter. Hentet fra <https://www.ssb.no/teknologi-og-innovasjon/artikler-og-publikasjoner/norge-i-eurotoppen-pa-digitale-ferdigheter>
- Tjønndal, A. & Fylling, I. (2021). *Digitale forskningsmetoder* Oslo: Cappelen Damm Akademisk
- Tveiten, S. (2019a). *Helsepedagogikk: Pasient- og pårørendeopplæring* Bergen Fagbokforlaget.
- Tveiten, S. (2019b). *Veiledning - mer enn ord* (5. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Tveiten, S. & Boge, K. (2014). Hvorfor er ulike perspektiver på empowerment interessante som forskningsfelt, anvendelsesområder og praksiser? I K. r. Boge (Red.), *Empowerment i helse, ledelse og pedagogikk- Nye perspektiver* (s. 13-22). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Van Wyk, M., Amponsah, S. & Kolugu, M. (2021). Academic Experiences of "Zoom-Fatigue" as a Virtual Streaming Phenomenon During the COVID-19 Pandemic.

International Journal of Web-Based learning and Teaching Technologies, 17(6), 1-16.

<https://doi.org/http://dx.doi.org/10.4018/IJWLTT.287555>

Vandenberg, S. & Magnuson, M. (2021). A comparison of student and faculty attitudes on the use of Zoom, a video conferencing platform: A mixed-methods study. *Nurse Education in Practice*, 54, 103138.

<https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.nepr.2021.103138>

Vedlegg 1. Godkjenning NSD

14.11.2021, 14:33

Meldeskjema for behandling av personopplysninger

NSD sin vurdering

Prosjekttittel

Studenters erfaringer med praksisstudier under koronapandemien

Referansennummer

971432

Registrert

20.11.2020 av Emilie Engan Bjørbu - s341184@oslomet.no

Behandlingsansvarlig institusjon

OsloMet – storbyuniversitetet / Fakultet for helsevitenskap / Institutt for sykepleie og helsefremmende arbeid

Prosjektansvarlig (vitenskapelig ansatt/veileder eller stipendiat)

Gro Røkholt , grokholt@oslomet.no, tlf: 90966005

Type prosjekt

Studentprosjekt, masterstudium

Kontaktinformasjon, student

Emilie Engan Bjørbu, emilie.engan@outlook.com, tlf: 98073114

Prosjektperiode

01.11.2020 - 31.05.2022

Status

26.01.2021 - Vurdert

Vurdering (2)**26.01.2021 - Vurdert**

NSD har vurdert endringen registrert 21.01.2021.

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet med vedlegg den 26.01.2021. Behandlingen kan fortsette.

Zoom er lagt til som databehandler i prosjektet. NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene til bruk av databehandler, jf. art 28 og 29.

<https://meldeskjema.nsd.no/vurdering/5f7c2be1-8841-45b4-a044-180eb34a1115>

1/3

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

NSD vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

Kontaktperson hos NSD: Kajsa Amundsen
Tlf. Personverntjenester: 55 58 21 17 (tast 1)

25.11.2020 - Vurdert

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet med vedlegg den 25.11.2020, samt i meldingsdialogen mellom innmelder og NSD. Behandlingen kan starte.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til NSD ved å oppdatere meldeskjemaet. For du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde:

https://nsd.no/personvernombud/meld_prosjekt/meld_endringer.html

Du må vente på svar fra NSD før endringen gjennomføres.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til 31.05.2022.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake.

Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

PERSONVERNPRINSIPPER

NSD vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke behandles til nye, uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: åpenhet (art. 12), informasjon (art. 13), innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18), underretning (art. 19), dataportabilitet (art. 20).

NSD vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og/eller rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

NSD vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

Kontaktperson NSD: Kajsa Amundsen
Tlf. Personverntjenester: 55 58 21 17 (tast 1)

Vedlegg 2. Zoom i forskningsintervjuer: Informasjons og samtykkeskriv

Zoom i forskningsintervjuer – Informasjonsskriv

Du er invitert som deltager i et forskningsintervju som skal gjennomføres i videoverktøyet Zoom. I dette skrivet gir vi deg informasjon om hva deltakelsen vil innebære for deg. Det følger også med praktisk informasjon om gjennomføring av intervjuet.

Du må ha lest denne informasjonen før du samtykker til å delta i intervjuet og før du samtykker til et eventuelt opptak av intervjuet.

Om intervjuet

- Møtet gjennomføres som et enkeltintervju.
- Møtet gjennomføres som et gruppeintervju.

Formål

Formålet med prosjektet er at funnene kan bidra til en økt bevissthet rundt koronapandemiens konsekvenser for studentene og praksisstudiene deres. Samt at det kan gi innsikt i hvordan man kan håndtere lignende situasjoner i fremtiden.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Utvalget i denne studien består av studenter på helse- og sosialfaglige bachelorutdanninger, som enten hadde begynt eller skulle begynne i praksis da koronapandemien brøt ut i Norge.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det deltakelse i ett individuelt intervju. Intervjuet vil foregå digitalt via Zoom og antatt varighet er ca. 60 min. Intervjuet vil inneholde spørsmål om dine erfaringer knyttet til praksisstudier under koronapandemien. Det vil bli tatt opptak av bilde og lyd i Zoom, og lagres som videofil. Senere vil videofilen bli transkribert, aidentifisert og anonymisert.

Spørsmål om personopplysninger

Det vil kun bli stilt spørsmål knyttet til studieretning og din studiesituasjon. Det vil ikke bli samlet inn sensitive personopplysninger eller stilt spørsmål om din helse.

Opptak og notater fra intervjuet

- Det vil bli tatt opptak av lyd og bilde i Zoom.
- Det vil bli tatt opptak av lyd i annet verktøy.
- Det blir ikke gjort opptak av intervjuet, bare notater.

Dersom det gjøres opptak, vil alt du sier bli med på opptaket.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i intervjuet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn.

Det er ikke mulig å trekke tilbake samtykket etter at intervjuet er gjennomført, men du kan be om at opptaket eller notatene av det du har sagt slettes.

Alle dine personopplysninger og utsagn vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Personopplysninger vil anonymiseres og oppbevares på ekstern lagringsenhet som er passord beskyttet.
- Samtykkeskjema vil oppbevares i låsbart skap adskilt fra videofilen og vil makuleres ved prosjektslutt.
- Dersom deltakerne tar kontakt via epost, vil epost-opplysninger slettes ved prosjektslutt.

Som deltaker i denne studien vil du ikke kunne gjenkjennes i artikkelen. Publikasjon vil benytte seg av sitater fra intervjuet (gitt at disse ikke er av en slik natur at de gjør personen gjenkjennbar) uten å oppgi tilhørende personlige opplysninger.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- å få slettet personopplysninger om deg, og
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke i henhold til personvernforordningen artikkel 6 og artikkel 9.

ved alminnelige personopplysninger artikkel 6 a) «den registrerte har samtykket til behandling av sine personopplysninger for ett eller flere spesifikke formål»,

ved særlige kategorier som f.eks. helseopplysninger, fagforening eller liknende artikkel 6 a) og artikkel 9, nr 2 a) «Den registrerte har gitt uttrykkelig samtykke til behandling av slike personopplysninger for ett eller flere spesifikke formål, unntatt dersom det i unionsretten eller medlemsstatenes nasjonale rett er fastsatt at den registrerte ikke kan oppheve forbudet nevnt i nr. 1.»

Ansvarlig

OsloMet er behandlingsansvarlig for innsamlingen og for behandlingen av dine personopplysninger.

Kontaktpersoner

Hvis du har spørsmål eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Emilie Engan Bjørbu, på epost: s341184@oslomet.no
- Ragnhild Flittie Onstad, på epost: ronstad@oslomet.no ved OsloMet- Storbyuniversitetet
- Gro Røkholt, på epost: grokholt@oslomet.no ved OsloMet- Storbyuniversitetet

Hvis du har spørsmål til personvernombudet, kan du ta kontakt på personvernombudet@oslomet.no.

Takk for ditt bidrag til forskningen ved OsloMet!

Med vennlig hilsen Emilie Engan Bjørbu

Samtykkeskjema – Samtykke til forskningsintervju i Zoom

Før du samtykker må du ha lest informasjonsskrivet *Zoom i forskningsintervjuer- Informasjonsskriv*, slik at du er orientert om formålet med intervjuet og rettighetene dine.

(Kryss av)

- Jeg samtykker til å delta i forskningsintervju på zoom i forbindelse med forskningsprosjektet *Studenters erfaringer med praksisstudier under koronapandemien*
- Jeg samtykker til at det vil bli tatt opptak av lyd og bilde i Zoom

(Elektronisk signatur: skriv direkte inn i dokumentet)

Dato: Sted:

Navn (Blokkbokstaver).....

Navn (Underskrift)

Vedlegg 3. Semistrukturert intervjuguide

Semistrukturert intervjuguide

Problemstilling: *Hvilke erfaringer har studenter på helse- og sosialfaglige bachelorutdanninger med kvalitet i praksisstudier under koronapandemien?*

Tema	Tematiske spørsmål	Oppfølgingsspørsmål/stikkord
Praksisstudier og koronapandemien	Hvilke konsekvenser har koronapandemien hatt for praksisperioden din?	<ul style="list-style-type: none">- Utdyp, forklar- Nedstenging av samfunnet- Type praksisstudier
Alternativ praksis	Fikk du mulighet til å gjennomføre praksis som planlagt?	<ul style="list-style-type: none">- Hva innebar det for deg?- Kan du fortelle hva opplegget bestod av?- Hvordan synes du det har fungert?
Læring i praksis	Hva mener du bør forventes av studenter i praksis? Hadde du noen personlige mål/forventninger til praksis?	<ul style="list-style-type: none">- Utdyp, forklar- Eksempler- Oppfylt/ikke oppfylt
Samarbeid med utdanningsinstitusjon/praksissted	Hvordan har oppfølgingen fra utdanningsinstitusjon/praksissted vært? Hvordan synes du oppfølgingen/veiledningen har fungert?	<ul style="list-style-type: none">- Hvordan har kontakten med veileder vært?- Fysisk, digitalt? - Samarbeid - Medstudenter
Kvalitet i praksisstudier	Hva mener du bidrar til kvalitet i praksisstudier? Kan du si noe om viktigheten av praksisstudier?	<ul style="list-style-type: none">- Hva er viktig?- Hva mener du bør være kriterier for praksisstudier?- Læringsarena- Mistet noe?
Avsluttende spørsmål	Er det noen annet du ønsker å legge til? Hvordan var det å dele erfaringene dine?	

Vedlegg 4. Forfatterinstruks og artikkelmal (NTH)

Hentet fra <https://septentrio.uit.no/index.php/helseforsk/about/submissions>

Innleveringer

[Innlogging](#) eller [Registrer](#) for innlevering.

Forfatterinstruks

Velkommen som bidragsyter til Nordisk Tidsskrift for Helseforskning

Tidsskriftet er et tilbud til nordiske lesere innenfor helsefaglige miljøer, og til forskere innen helsefagene som ønsker å publisere egen forskning.

Tidsskriftet holder en bred fagprofil som reflekterer forskning og utviklingsarbeid ved nordiske helsefagutdanninger og praksisfelt. Tidsskriftet publiserer fagfelle-vurderte, vitenskapelige artikler og eller vitenskapelige essays. Tidsskriftet har knyttet anerkjente forskere på professor, dosent- og førstenivå til vurdering og referee-bedømming av artiklene. Tidsskriftet tar også inn fagartikler og faglige utviklingsarbeider. Vi tar også i mot kronikker, bokanmeldelser og debattinnlegg.

Alle innsendte tekster blir vurdert av ansvarlig redaktør og fagredaktør med tanke på relevans og kvalitet. Dersom vitenskapelige manuskript vurderes som relevant og av tilstrekkelig kvalitet, blir det vurdert av to fagfeller. Forfatter kan foreslå en uhildet fagfelle. Fagartikler og faglige utviklingsarbeider sendes ikke til fagfelleevaluering, men vurderes av redaksjonen.

Det er ansvarlig redaktør som til slutt avgjør om en vitenskapelig artikkel, essay, fagartikkel eller annet kan publiseres. De innsendte manuskriptene må være originale. Manuskriptene blir rutinemessig kjørt gjennom en plagiatskontroll.

Tidsskriftet forholder seg fra høsten 2021 til innførte retningslinjer til universell utforming: (For nærmere informasjon, se [Microsoft-veiledningen om hvordan gjøre Word-dokumenter tilgjengelige](#) for personer med funksjonsnedsettelse.)

Kriterier for forfatterskap

Bare forfattere som tilfredsstill kravene til forfatterskap, kan oppføres som medforfattere av en artikkel. Forfatterskap skal tilfredsstill ICMJE (The International Committee of Medical Journal Editors) med norsk oversettelse av: Nylenna, M. Medforfatterskap i medisin og helsefag (Sist oppdatert: 8.september 2014). De nasjonale forskningsetiske komiteene. Tilgjengelig på: <https://www.etikkom.no/FBIB/Temaer/Medforfatterskap/Medforfatterskap-i-medisin-og-helsefag/>

Enhver forfatter skal ha deltatt i arbeidet i en slik utstrekning at hun/han kan ta et offentlig ansvar for innholdet.

For medforfatterskap kreves også at samtlige forfatterne oppfyller Vancouverreglene:

- a) Vesentlig bidrag til ide og utforming, eller datainnsamling, eller analyse og tolkning av data.
- b) Utarbeiding av selve manuskriptet eller kritisk revisjon av artikkelens intellektuelle innhold.
- c) Godkjenning av artikkelversjonen som skal publiseres.
- d) Enighet om å være ansvarlig for alle deler av arbeidet for å sikre at spørsmål knyttet til presisjon og integritet til noen del av arbeidet er hensiktsmessig undersøkt og løst.

Personer som har bidratt til arbeidet, men ikke fyller kravene til forfatterskap, kan takkes i et eget avsnitt på slutten av artikkelmanuskriptet. Hvordan den enkelte har bidratt kan presiseres. Slik takk forutsetter at de aktuelle personer har samtykket. En slik takk legges inn ved en ev. publisering, ikke ved innsending, pga anonymisering.

Bekreftelse

Bekreftelse på at manuskriptet er mottatt og antatt /ikke antatt sendes til korresponderende forfatter.

Artiklene og essayene publiseres fortløpende.

Nordisk Tidsskrift for Helseforskning betaler ikke ut forfatterhonorar.

Språk og form

Bidragene skal skrives på et skandinavisk språk, det vil si norsk, svensk eller dansk. Nordisk Tidsskrift for Helseforskning gir ikke språkvask, men forutsetter at forfatterne har hatt en kritisk gjennomgang av språket og korrekturlest manuskriptet før innsending og publisering.

Selve innsendingsprosessen

For å sende inn et manuskript, gå til [Online innsending av manuskript](#). Er du en ny bruker, husk å hake av for rollen Forfatter under registreringen. Tekster sendes inn som wordfiler, ikke pdf.

Forfatter legges inn etterspurte metadata ved innsending:

Navn i korrekt rekkefølge for publisering med ev. titler på forfatter eller forfattere, tilhørighet, orcidnr om du har dette, samt epostadresse.

For artikler og essays: en kopi av det skandinaviskspråklige sammendraget og nøkkelord fra selve manuskriptet.

Engelsk tittel, abstract og keywords legges inn i dialog med redaksjonen før en ev. publisering

Anonymisering av tekster som skal sendes til fagfelleevaluering

Navn legges ikke inn på dette stadiet.

Gjenkjennbare tekstelementer slik som prosjektnummer fra NSD, stedsnavn eller referering til egne publikasjoner skal ved innsending fjernes i selve manuskriptet. Dette erstattes foreløpig med ("anonymisert").

Informasjon om forfatternavn som finnes under «fil/informasjon» i word-fila fjernes før innsending.

Navn, tilhørighet, korrekte henvisninger og andre gjenkjennbare detaljer legges inn igjen i manuskriptet i dialogen med redaktørene før en eventuell publisering.

Notat til redaktøren legges inn i publiseringsverktøyet og skal inneholde følgende:

Hvilken sjanger bidraget er skrevet innenfor: -forskningsartikkel, vitenskapelig essay, fagartikkel eller annet. Dette skal også stå på første side i manuskriptet.

Eventuelt referansenummer fra behandlingen i REK og eller NSD, samt anonymiserte egne publikasjoner som er benyttet i teksten og referert til.

Manuskriptets utforming:

Last ned og legg manuskriptet inn i [tidsskriftets Word-mal](#).

Lengden på manuskriptet bør ikke overskride 5000 ord for vitenskapelige fagfellebedømte artikler og essays. Andre bidrag bør ha en lengde mellom 2000 og 5000 ord. Sammendrag og litteraturliste regnes ikke med i omfanget av artikkelen.

Alle tekster, inkludert figurer, tabeller og referanser, leveres i Times New Roman font 12 linjeavstand 1.5 pt. Venstre og høyre marg, topp- og bunnmarg skal alle være 3,5 cm. Innbindingsmarg skal være 0,5 cm.

Tidsskriftet benytter tre nivå overskrifter. For overskrifter skal forfatter bruke Word-stiler som oppgitt i [malen](#).

Sammendraget

Vitenskapelige artikler, essays og fagartikler skal ha et sammendrag på maksimum 150 ord på det skandinaviske språket teksten skrives i.

Under sammendraget skal forfatterne foreslå på 3-6 nøkkelord som synliggjør innholdet i artikkelen og essayet. Nøkkelordene (separert med komma) skrives på artikkelens originalspråk i selve manuskriptet.

Både sammendrag og nøkkelord settes også inn i «metadata» i publiseringsverktøyet ved innsending. Engelsk tittel, abstract og keywords legges inn i metadata i dialog med redaksjonen før ev. publisering.

Generelt i teksten

Manuskriptet skal ikke ha innrykk (unntatt ved sitater over tre linjer), tabulator, understreking, punkter og lignende, verken i teksten eller i overskriften. Manuskriptet skal heller ikke ha sideskift og tomme linjer mellom avsnitt.

Sitater inntil tre linjer settes inn som en del av hovedteksten – med stilen «Normal», i kursiv. Sitater over tre linjer har stilen «Sitat».

Tabeller, figurer og bokser

Tabeller, figurer eller bokser plasseres inn i manuskriptet av forfatter. Tidsskriftet tar imidlertid forbehold om at tabeller og figurer kan flyttes av redaksjonelle hensyn. Tabell- og figurnavn settes inn som nummerert bildebeskrivelse og ulike typer nummeres uavhengige av hverandre. Vær oppmerksom på proporsjonene i tabellen slik at den passer inn i tidsskriftets Word-mal. Er det mye innhold i tabellen, kan du tilpasse ved å benytte mindre font. Tabeller bør ha en enkel struktur (uten delte/sammenslåtte celler) og presenteres på en oversiktlig måte.

For å ta hensyn til kravene til universell utforming (for brukere med nedsatt syn) skal informasjonen i kolonneoverskriften være formatert som overskriftsrad. Tabeller skal av samme grunn ha alternativ tekst i henhold til universell utforming. Høyreklikk på tabellen og velg «Rediger alternativ tekst». Skriv inn en kort beskrivende tekst som forteller om innholdet i tabellen.

Bilder

Det er egne opphavsrettigheter for fotografier og andre bilder. Nordisk Tidsskrift for Helseforskning publiserer ikke fotografier og andre bilder uten at det foreligger skriftlig tillatelse fra rettighetshaver. Det vil si den som er opphav til bildene.

Litteraturhenvisninger

Litteraturlisten skrives etter hovedteksten. Bruk overskriften Litteratur med stilen «kilder» slik det er beskrevet i [malen](#). Tidsskriftet har til og med 2021 brukt referansestilen APA 6th i artiklene, men benytter fra nyttår 2022 stilen APA 7th.

Utforming av referanser med gode eksempler finner du på nettstedet [Kildekompasset](#)

Om du bruker EndNote, kan stilen (for norsk bokmål) lastes ned fra <https://uit.no/ub/skrive/endnote#linje5>. Du kan også finne hjelp til bruk av stilen her: https://uit.no/ub/skrive/art?p_document_id=429864

Referansene i litteraturlista skal alltid inkludere DOI (Digital Object Identifier) for kildene som har dette. DOI skal være en klikkbar URL, og plasseres sist i referansen. Hvis du er usikker på hva DOI-koden til en referanse er, eller om en DOI-kode finnes, kan du bruke [dette gratis verktøyet](#) for å finne ev. DOI.

Vedlegg 5. Artikkelmal NTH

Artikkeltittel

Undertittel

Forfatternavn (settes inn etter fagfelle vurdering og før ev. publisering)

Forfatter 1, tilknytning, epost

Forfatter 2, tilknytning,

Sammendrag

Vitenskapelige artikler, essays og fagartikler skal ha et sammendrag på maksimum 150 ord.

Nøkkelord

3–6 nøkkelord

Artikkeltype

Her settes det inn om dette er tenkt som en fagfelle vurdert artikkel, et fagfelle vurdert essay, en fagartikkel eller annet.

Om denne artikkelmalen

Teksten i dette dokumentet er et utdrag fra tidsskriftets forfatterinstruks. For fullstendig forfatterinstruks gå til tidsskriftets [webside](#).

Benytt malen direkte når dere skriver artikkelteksten. Den er korrekt satt opp med topp/bunntekster og bruk av overskrifter med mer.

Tidsskriftet vil nå forholde seg til innførte retningslinjer til universell utforming: (For nærmere informasjon, se [Microsoft-veiledningen om hvordan gjøre Word-dokumenter tilgjengelige](#) for personer med funksjonsnedsettelse.)

Forfatternavn med informasjon legges i eget område i publiseringsverktøyet, under bidragsytere, ikke i selve manuskriptet.

Engelsk tittel, abstract og keywords legges inn i dialog med redaksjonen før ev. publisering.

Anonymisering

Gjenkjennbare tekstelementer slik som prosjektnummer fra NSD, stedsnavn eller referering til egne publikasjoner skal ved innsending erstattes i selve manuskriptet med ("anonymisert"). Opplysninger om prosjektnr. og referering til egne publikasjoner legges inn i feltet «kommentarer til redaktøren Korrekte henvisninger og detaljer legges inn igjen i manuskriptet i dialogen før en eventuell publisering.

Word-stiler

Det meste av formatteringen i manuskriptet skal skje ved hjelp av stiler i Word. Manuskriptet skal ikke ha innrykk, tabulator, understreking, punkter og lignende, verken i teksten eller i overskriften. Unntak er lengre sitater, se eget pkt. Sideskift og tomme linjer mellom avsnitt bør unngås.

Hovedteksten i manuskriptet skal ha stilen «Normal».

Overskrifter

Tidsskriftet benytter opptil tre nivåer av overskrifter. For overskrifter skal forfatter bruke Word-stiler: Ov1 NTH, Ov2 NTH og Ov3 NTH.

Sitater

Sitater inntil tre linjer settes inn som en del av hovedteksten – med stilen «Normal», i kursiv. Sitater over tre linjer har stilen «Sitat».

Dette er eksempel på et sitat over tre linjer med stilen «sitat» Da blir det automatisk innrykk. Dette er eksempel på et sitat over tre linjer med stilen «sitat» Da blir det automatisk innrykk. Dette er eksempel på et sitat over tre linjer med stilen «sitat» Da blir det automatisk innrykk.

Tabeller, figurer og bokser.

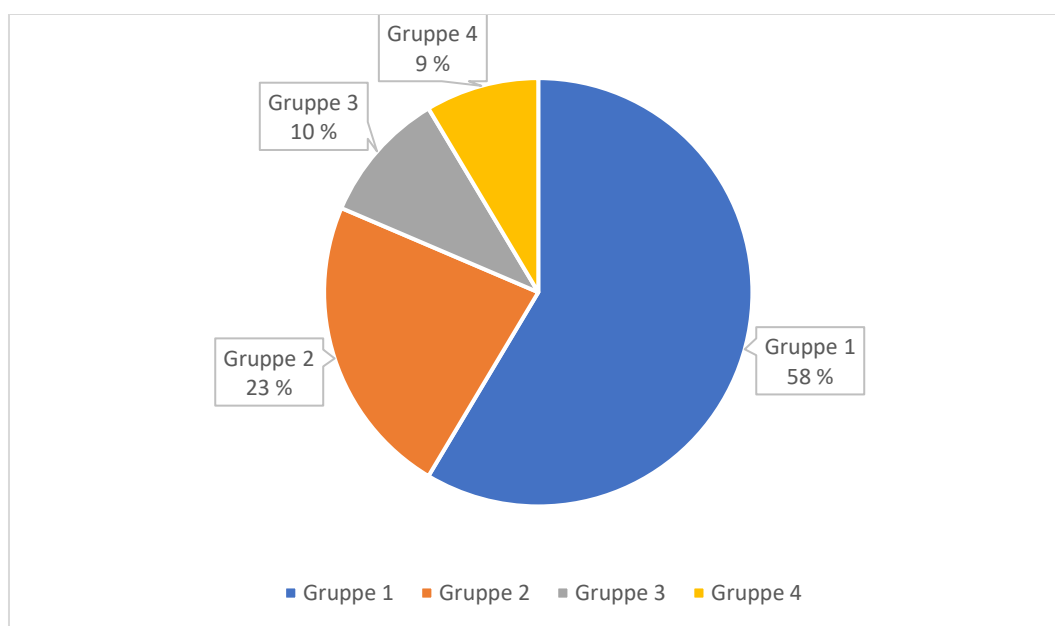
Tabeller, figurer eller bokser settes inn i teksten av forfatter. Tabell- og figurnavn settes inn som figurtekst (høyreklikk på tabell eller figur).

Tabell 1. Eksempel på tabell i Nordisk tidsskrift for helseforskning

	Dette	Er en	Overskriftsrad

Tabeller skal ha en nummerert bildebeskrivelse som vist i eksempelet. –Merk tabellen, høyreklikk og velg «Sett inn bildetekst», og velg «tabell» alternativt figur eller boks hvis det skal beskrives (bildeteksten får stilen «NTH Bildetekst»). Tabeller, bokser eller figurer nummeres uavhengige av hverandre. Er det mye innhold i tabellen, kan du tilpasse ved å benytte mindre font. Tabeller bør ha en enkel struktur (uten delte/sammenslåtte celler) og presenteres på en oversiktlig måte. Informasjonen i kolonneoverskriften skal være formatert som overskriftsrad.

Tabeller skal ha alternativ tekst i henhold til universell utforming (for brukere med nedsatt syn): høyreklikk på tabellen og velg «Rediger alternativ tekst». Skriv inn en kort beskrivende tekst som forteller om innholdet i tabellen.

Figur 1. Eksempel på figur i Nordisk tidsskrift for helseforskning

I likhet med tabeller, skal figurer ha bildetekst og egen nummerering. Figurer skal også ha alternativ tekst for skjermlesing i tråd med retningslinjer for universell utforming. Still markøren i figuren og høyreklikk, og deretter rediger alternativ tekst.

Om litteraturliste

Overskriften «Litteratur» skal ha stilen «Ov1 NTH». Kildene skal ha Word-stilen «Kilder». Tidsskriftet benytter fra nyttår 2022 referansestilen APA 7th.

Av hensyn til fagvurderingsprosessen skal henvisning til forfatterens egne publikasjoner anonymiseres, dette vil si tas ut i fagfellelvurderingsprosessen. Disse legges inn ved en ev. publisering.

Referansene i litteraturlista skal alltid inkludere DOI (Digital Object Identifier) for kildene som har dette. DOI skal være en klikkbar URL, og plasseres sist i referansen. Hvis du er usikker på hva DOI-koden til en referanse er, eller om en DOI-kode finnes, kan du bruke [dette gratis verktøyet](#) for å finne ev. DOI.

Litteratur

Alvesson, M. & Sköldbberg, K. (2017). *Tolkning och reflektion. Vitenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. (2.utg.) Studentlitteratur

Halding, A.G., Heggdal, K. & Wahl, A. (2011). Experiences of self-blame and stigmatisation for self-infliction among individuals living with COPD. *Scandinavian Journal of Caring Science* 25(1), 100–107. <https://doi.org/10.1111/j.1471-6712.2010.00796.x>

Vedlegg 6) Godkjenning av sammendrag

Godkjenning av sammendrag

**Masterstudie i Empowerment og helsefremmende arbeid
Institutt for sykepleie og helsefremmende arbeid**

Godkjenning av sammendrag

Studentens navn: Emilie Engan Bjørbu

Født: 21.09.1995

Jeg bekrefter at jeg har godkjent sammendraget til studentens masteroppgave.

12/11-21
Dato, signatur veileder

Vedlegg 7) Deltakelse masterseminar

1.1

Deltagelse på masterseminar

**Masterstudie i Empowerment og helsefremmende arbeid
Institutt for sykepleie og helsefremmende arbeid**

Bekreftelse - deltagelse på masterseminar

Studentens navn: Emilie Engan Bjørbu

Født: 21.09.1995

Jeg bekrefter at studenten har deltatt på minst 5 masterseminar, og at han/hun minst en gang har lagt frem tematikk eller problemstillinger fra egen oppgave og opponert på en medstudents fremlegg i masterseminar.

3.11.21. Flådi Jerpseth
Dato, Signatur

Vedlegg 8) ROS-analyse

RISIKO- OG SÅRBARHETSANALYSE FOR FORSKNINGSPROSJEKT VED OSLOMET										
Fyll ut arkene 1) Risikovurdering og 2) Oppsummering/Prioritering. Se på arkfanen "Veileder" for ytterligere informasjon.										
Forskningsprosjekt - tittel: Prosjektleder: Prosjektnr NSO (hvis aktuelt): Prosjektnr REK (hvis aktuelt): Prosjektnr i UBW (Agresso) (hvis aktuelt): Prosjektets formål (kort beskrivelse):		Studentferinger med kvalitet i praksisstudier under koronapandemien Raenhold Flittie Onstad og Gro Røkholt 971432 [Tall] [Tall] Undersøke studentferinger med kvalitet i praksisstudier under koronapandemien			Antall registrerte informanter: Kategorier av registrerte informanter (f.eks. studenter, medlemmer i et medlemsregister, pasienter) Beskriv hvordan eventuelle koblingsnøkler lagres: Antall prosjektmedarbeidere i forskningsprosjektet?		8 Studenter Har ingen koblingsnøkkel 3 (masterstudent og to veiledere)		Dokumentet skal lagres i arkivsystemet P360. Slik gjør du det: 1) Trykk på 360' øverst på høyre side i menylinja, etter at du har fylt ut skjemaet. 2) Logg på P360. 3) Trykk: Lagre som nytt dokument i P360. Det åpnes et vindu/sak i P360. Velg "Notat uten oppfølging". 4) Fyll ut saksnummer som gjeld ditt fakultet/sentra og tittel på dokumentet. (Se egen bruksanvisning). 5) Trykk "Fullfør". Saksnr i P360: HV: 18/12622 LUU: 18/10490 SAM: 18/11207 SPS: 18/11221 SVA: 18/11208 TKD: 18/09703	
Nr.	Kategorier	Underkategorier	Hendelse	Beskrivelse/verdivurdering	Risikoelement	Eksisterende tiltak	Risikonivå			Nye tiltak
							S	K	Risiko	
	Vurder kun hendelser og risikoelement som er reelle og relevante for dette prosjektet. Bruk nedtrekksmeny (drop down). Du kan velge samme kategori på flere linjer.	Benytt nedtrekksmeny (drop down).	Hva kan skje?	Hva er den uønskede hendelsen? Hvilke tap oppstår? Hvilken betydning for prosjektet?	Brudd på KIT (K = Konfidensialitet, I = Integritet, T = Tilgjengelighet). Se på arkfanen "Veileder" for ytterligere informasjon. Fyll ut kolonnene til høyre, om eksisterende tiltak, risikonivå og nye tiltak, basert på de risikoelementene som er aktuelle, slik det er gjort i	Hva kan hindre det i å skje? Hvordan kan det oppdages? Spesifiser allerede eksisterende tiltak.	Sannsynlighet og konsekvens på en skala fra 1 til 4. 1 = Lav/liten, 4 = Svært høy. Risiko genereres automatisk som resultat av sannsynlighet og konsekvens.			Beskriv forslag til nye tiltak. De kan deles opp i organisatoriske, menneskelige og teknologiske sikringstiltak.
EKSEMPEL	Datainsamling	Lyddopptak	Mister diktafon på vei fra informant til kontoret.	Uvedkommende får tilgang på opplysninger om informanter. Alle intervjudata som er lagret på diktafon mistes. Betydning for prosjektet avhenger av hvor mye informasjon som er lagret på diktafonen.	Konfidensialitet (At informasjon ikke blir kjent for uvedkommende) Integritet (At informasjon ikke blir endret/utslått eller av uvedkommende) Tilgjengelighet (At informasjon er tilgjengelig ved behov)	Overføre informasjon fra diktafon til annen lagringsenhet etter hvert intervju. [Tekst]	2	3	5	Kryptere diktafon. Vurdere å bruke mobilapp.
						[Tekst]			0	[Tekst]
						Samme som for konfidensialitet.	3	4	1	
1	Teknisk	Lyddopptak	For dårlig kvalitet på lyddopptak eller mye støy	Transkripsjonen blir ikke optimal. Kan miste betydningsfull data. Betydningen vil variere ut ifra hvor mye man mister, vurderer om det skal gjennomføres nytt intervju.	Konfidensialitet Integritet Tilgjengelighet	Dobbeltsekk av lyd og teknisk utstyr før gjennomføring av intervjuene Dobbeltsekk av lyd og teknisk utstyr før gjennomføring av intervjuene Dobbeltsekk av lyd og teknisk utstyr før gjennomføring av intervjuene	1	1	2	Gjennomføre nytt intervju Gjennomføre nytt intervju Gjennomføre nytt intervju
							1	1	2	
							1	1	2	
2	Datainsamling	Andre	Tap eller tyveri av video opptak	Uvedkommende får tilgang på opplysninger om deltakerne. Innsamlet data på video opptak går tapt.	Konfidensialitet Integritet Tilgjengelighet	Overføre video opptak og separat lydfil til kryptert lagringsenhet umiddelbart etter intervjuet Overføre video opptak og separat lydfil til kryptert lagringsenhet umiddelbart etter intervjuet Overføre video opptak og separat lydfil til kryptert lagringsenhet umiddelbart etter intervjuet	3	2	5	Slette video opptak og kun beholde lydfilen Slette video opptak og kun beholde lydfilen Slette video opptak og kun beholde lydfilen
							3	2	5	
							3	2	5	
	Mellomlagring	Konvertering/kryptering	Minnepinne ikke oppbevart forsvarlig	Uvedkommende får tilgang til lyddopptak og opplysninger om deltakerne	Konfidensialitet	Lydfiler transkriberes og autentifiseres umiddelbart etter intervju. Lydfiler overføres til kryptert minnepinne, og låses	1	2	3	

3	Mellomlagring	Konvertering/kryptering	Minnepinne ikke oppbevart forsvarlig	Uvedkommende får tilgang til lydopptak og opplysninger om deltakerne	Konfidensialitet	Lydfiler transkriberes og avidentifiseres umiddelbart etter intervju. Lydfiler overføres til kryptert minnepinne, og låses inn i skap kun masterstudent har tilgang til.	1	2	3	Finne et nytt og sikkert sted for oppbevaring av minnepinne
					Integritet	Ingen personopplysninger vil bli registrert	1	1	2	Finne et nytt og sikkert sted for oppbevaring av minnepinne
					Tilgjengelighet	Filer skal ikke være tilgjengelig for uvedkommende. Det er kun masterstudenten som skal ha tilgang til minnepinne og hvor den oppbevares.	1	2	3	Finne et nytt og sikkert sted for oppbevaring av minnepinne
4	Analyse	Transkribering		Uønsket utlevering av personopplysninger	Konfidensialitet	Studenten gjennomfører intervjuene og avidentifiserer under transkriberingen, slik at data som kan skape gjenkjennelse fjernes	1	2	3	[Tekst]
					Integritet	Informasjonen vil ikke endres og vil ikke være tilgjengelig for uvedkommende	0	0	0	[Tekst]
					Tilgjengelighet	det er kun masterstudent og veilederne som har tilgang til informasjonen	1	1	2	[Tekst]
5	Avslutning	Anonymisering		Uønsket utlevering av personopplysninger	Konfidensialitet	I den ferdige masteroppgaven vil ikke deltakernes identitet kunne gjenkjennes. All presentasjon av deltakerne er anonymisert.	1	2	3	[Tekst]
					Integritet	Informasjonen vil ikke endres og vil ikke være tilgjengelig for uvedkommende	1	2	3	[Tekst]
					Tilgjengelighet	Det er kun masterstudent som har tilgang til informasjonen	1	2	3	[Tekst]
6	Avslutning	Slette		Data lagret på kryptert minnepenn blir ikke slettet	Konfidensialitet	Innhold på minnepinne vil slettes etter avtalt tid. Elektronisk signerte samtykkeskjemaer slettes etter prosjektets avslutning.	1	1	2	[Tekst]
					Integritet	Informasjonen vil ikke endres og vil ikke være tilgjengelig for uvedkommende	1	1	2	[Tekst]
					Tilgjengelighet	Kun masterstudent vil ha tilgang til filene	1	1	2	[Tekst]

Oppsummering/tiltaksplan på grunnlag av risikovurderingen:

I risikovurderingen (forrige ark), beskrev du ulike hendelser, risikonivåer og eksisterende samt nye tiltak knyttet til disse.

I denne oppsummeringen/tiltaksplanen ønsker vi at du beskriver nærmere hvordan du har prioritert de valgene du har gjort knyttet til å behandle data i prosjektet.

Skriv gjerne kort om hvilke vurderinger du har gjort for tiltakene du har valgt, og hvilke risikoreducerende tiltak som skal gjennomføres i den forbindelse.

OPPSUMMERING: Prosjektet inneholder risikovurderinger knyttet til lydopptak, oppbevaring og anonymisering av data. Intervjuene tas opp på videoopptak og lydopptak. Opptakene overføres til ekstern kryptert minnepenn fortløpende. Kun lydfilen vil brukes i det videre arbeidet, videofilen slettes. Kryptert minnepenn oppbevares i låst skap, som kun masterstudent har tilgang til. Det registreres ingen personopplysninger, og deltakerne anonymiseres i transkripsjonen. Ved prosjektets slutt vil all innsamlet data, samt elektronisk signerte samtykkeskjemaer slettes.